

P 365

(4)

KÖNYVTÁRI

FIGYELŐ

SZEMLE

TARTALOM

Beszámoló a FID C/3 Bizottságának budapesti üléséről	157-159.
Gondolatok a tizedes osztályozás revíziójáról . . .	160.
Központi katalógus a szocializmus és munkás- mozgalom történetéről az NDK-ban	161-162.
A francia egyetemi könyvtárak problémáiról	163-168.
Tanácsi közművelődési és szakszervezeti könyvtárak főbb adatai 1961-ben Magyarországon	169.
A Svájci Könyvtáros Egyesület 1960/1961. évi tevékenysége	170-171.
A Council on Library Resources öt évi jelentésének (1957-1961) ismertetése	173-176.
A magyar Népművelési Intézetben elkészült újabb fordítások	179-180.
Újabb külföldi bibliográfiák és kézikönyvek	181-182.
Újabb könyvek a Könyvtártudományl Szakkönyvtárban	188-196.
KÖNYVTÁRI ÉS DOKUMENTÁCIÓS SZAKIRODALOM (Melléklet)	

KIADJA

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI
KÖZPONT

1962

4

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

ELADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

8. évf.

1962.

4. sz.

A F I D C/3 BIZOTTSÁGÁNAK ÜLÉSE BUDAPESTEN (1962. május 10-12.)

A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség (FID) 1959-ben megkezdte az Egyetemes Tizedes Osztályozás 3 Társadalomtudományok osztályának revízióját.

A szocialista országok 1959 júliusában Budapesten tartott előtanácskozása után, a FID 1959 szeptemberi varsói konferenciáján létrehívott FID C/3 Bizottság azóta negyed-évenként rendszeresen ülésezik. Legutóbb 1962. május 10-12-én Budapesten tartotta 6. értekezletét.

Az értekezletet megelőzően a szocialista országok delegációi kétnapos megbeszélést folytattak a napirendre kerülő 33 Közgazdaságtudomány revíziója kérdésében kialakítandó közös szocialista álláspontról. Ezen az előzetes megbeszélésen a magyar delegáción kívül a csehszlovák, a lengyel, a német demokratikus és a szovjet küldöttek vettek részt, és megvitatták a Közgazdaságtudomány osztályozásával kapcsolatosan benyújtott javaslatokat.

Az NDK korábbi javaslata a marxista-leninista politikai gazdaságtant a 330.1.01 jelzet és alosztásai alatt dolgozta ki. Ezzel szemben a csehszlovák delegáció most benyújtott fejlesztési javaslata a marxista-leninista politikai gazdaságtan fogalmait a 330.1-01 jelzet alatt kívánta jelölni illetve kifejtetni.

A magyar delegáció számára a Művelődésügyi Minisztérium által felkért és az OOB tagjaiból és közgazdasági szakemberekből alakult külön bizottság dolgozott ki javaslatot. Ez a magyar javaslat az ETO-ban nem szereplő legfontosabb politikai gazdaságtani fogalmakat tartalmazta és azokat a táblázatba fő táblázati számokkal kívánta beiktatni.

A vitában kialakult álláspontok alapján a szocialista országok delegációi megegyeztek abban, hogy a marxista-leninista politikai gazdaságtan jelzetelését ne „0-ás vagy

-0-ás korlátozottan közös alosztással oldják meg, hanem ez a fontos tudományág kapjon megfelelő önálló főtáblázati számot. A közös szocialista javaslat a marxista-leninista politikai gazdaságtan jelzésére a 330.5 és a szocialista gazdaság tervezése, szervezése és vezetése elnevezésű szak számára a 330.6 szabadon lévő számokat kívánta felhasználni és kifejleszteni. A közös javaslat a részletezés tekintetében nagyrészt megtartotta a csehszlovák javaslat felosztását annak jelzetezési megoldása nélkül. Az előtanácskozás eredményének tekintendő, hogy a szocialista országok a felosztásban és a jelzetezés módjában közös javaslatot alakítottak ki a FID ülésére.

Magán a FID C/3 ülésén az alábbi országok delegációi vettek részt: Csehszlovákia, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Német Szövetségi Köztársaság, Szovjetunió. Az ülésen a FID képviselőjében Einar Öhman (Svédország) elnökölt.

A napirendre a következő kérdések megvitatása volt kitűzve:

1. az ETO 33 revíziója;
2. az ideológiai szempont szerinti közös alosztás;
3. a 3 Társadalomtudományok főosztály alapvető felosztása;
4. a következő ülés helyének és időpontjának megállapítása.

A marxista - leninista politikai gazdaságtan osztályozására vonatkozó közös szocialista javaslat mellett az ülés elején a jugoszláv delegáció is javaslatot nyújtott be, mely a 330.1 alatt egyetlen rendszerben foglalta össze a polgári és a marxista-leninista politikai gazdaságtan fogalmait. Ezt a terjedelmes javaslatot az idő rövidsége miatt részleteiben érdemileg nem lehetett megvitatni, de alapelveit illetően a vitában rendszeresen szerepelt.

A közös szocialista javaslatot a nyugati delegációk ellenezték, a tizedes osztályozás fejlesztésénél kerülendő kettős helyeknek, a fogalmak megkettőzésének minősítve a marxista-leninista politikai gazdaságtan rendszerében szereplő fogalmak egy részét. Tekintve, hogy a szocialista országok közös javaslata és a jugoszláv javaslat is csak a FID C/3 ülésének elején került a résztvevők kezébe, nem volt várható, hogy a kérdésben végleges megoldás szülessen.

Eredménynek kell tekinteni, hogy kialakult az a nézet, hogy a technikai megoldás módjának megtalálása mellett, biztosítani kell a marxista-leninista politikai gazdaságtan fogalmait egy helyen történő egyesítésének lehetőségét. A magyar delegáció közvetítő megoldásként javasolta, hogy a marxista-leninista politikai gazdaságtan kapjon egy fő-táblázati számot, mely azután már a hiányzó fogalmakkal kibővített politikai gazdaságtan szakjelzetei szerint legyen tovább alosztályozható.

Megállapodás történt, hogy a szovjet és népi demokratikus országok delegációi - beleértve a jugoszláv delegációt is - az ülésen elhangzott szempontok figyelembevételével a FID C/3 legközelebbi ülésére új közös javaslatot dolgoznak ki.

Az ülészak foglalkozott az un. ideológiai szempont szerinti alosztások kérdésében a varsói majd a wüzburgi konferencia határozatai alapján nyugati részről ki dolgozott tervvel, de azt az abban szereplő részletezés hiányossága és aránytalansága miatt nem fogadta el. Bármilyen részletes is lenne egy ilyen felsorolás, teljes és egy-

értelmű sohasem lehetne és az osztályozás céljára sem szakmailag, sem politikailag nem volna alkalmas. A magyar delegáció ezért javasolta, hogy valamilyen jellel bármely főtáblázati szám szükség szerint ideológiai szempontot kifejező alosztás lehessen. Az NSZK delegációja a javaslatot helyeselte és javasolta a (:0/9) jelzetet - megjegyezve azonban, hogy vannak olyan ideológiai szempontok, amire az ETO-ban nincs főtáblázati szám. Ezeknek a hiányzó fogalmaknak a főtáblázatba való jelzetelésére a következő ülészsakra a holland delegáció (van der Laan) tesz javaslatot.

Az ülészsak egyik legjelentősebb eredménye az volt, hogy megegyezés jött létre a 33 osztály egyes fejezeteinek általános felosztása és elnevezése tekintetében:

33 NÉPGAZDASÁG. KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNY. GAZDASÁGI HELYZET.

330 Politikai gazdaságtan. A gazdaságtan elmélete.

331 Munka, Munkagazdaságtan, Munkaszervezés.

333 Föld és földbirtok.

336 Pénzügyek, Bankok, Pénz, Vámügy.

337 Kereskedelem és közlekedés.

338 Termelés, Árak, Költségek, Szövetkezetügy.

339 Elosztás, Fogyasztás, Jövedelem, Nemzeti vagyon, Nemzeti jövedelem.

Remélhető, hogy a Központi Osztályozási Bizottság (CCC) hozzá fog járulni a 337 jelzet alkalmazásához, ami végleg felszámolná a közgazdaságtudományi diszciplinák szét-szórtságát és a 38-as szakot is a 33-ba olvasztaná be.

A FID C/3-nak ez a 6. ülészsaka a viták légköre tekintetében igen eredményesnek nevezhető. A megállapodások mellett az álláspontok kölcsönös megismerése is elősegítette azt, hogy a következő ülészsakra, melyet a FID 1962. szeptemberi konferenciájának időszakában Hágában rendeznek meg, konkrét megegyezéshez vezessen a Politikai gazdaságtan szak osztályozásának kérdésében.

BABICZKY BÉLA

az Országos Osztályozási Bizottság
titkára.

*
* * *

A budapesti ülésről a FID News Bulletin június 20-i száma közöl ismertetést. (12.vol. 1962. jun.20. 20.p.) Az ülés résztvevőinek és a tárgyalások lefolyásának ismertetését azzal fejezi be, hogy "A magyar nemzeti tag vendégszeretete emlékezetessé teszi a konferenciát a résztvevők számára."

G O N D O L A T O K
A TIZEDES OSZTÁLYOZÁS REVIZIÓJÁRÓL

FILL, Karl: Kritische Gedanken zur
Revision der Dezimalklassifikation. =
B. Doc. 28. vol. 1961. 4. no. 148-168. p.
Bíráló megjegyzések a Tizedes Osztályo-
zás revíziójához. (7.21)

A szerző összefoglalója: "A TO egyete-
mes osztályozás, benne tehát egyetlen
szakterület sem kerülhet a másikkal szem-
ben kiváltságos helyzetbe. De egyébként

is lehetetlen vállalkozás lenne valamilyen különleges szakosztályozás beleillesztésével
használhatóságán javítani.

A TO - a Melvil Dewey által adott alapelgondolásból kiindulva - előbb egyes tu-
dósok, majd számtalan munkatárs együttes munkájának eredményeképpen sok évtized fo-
lyamán alakult ki. Tekintettel arra, milyen sokan alkalmazzák, jövőjét csak az evolúciós
fejlődésben lehet látnunk, amiként a tudományok és a technika fejlődése csak egyik épi-
tőkőnek a másikkal való rakásával, nem pedig ugrásszerűen történik, ugyanígy a TO is
az új ismeretanyagok egymást követő besorolásával tud csak a fejlődéssel lépést tartani.
A teljesen új felosztások csak ritka kivételekre korlátozódhatnak és kis szakterülete-
ken belül történhetnek. De még ezeket is abban az esetben szabad csak jóváhagyni, ha
a meglévő felosztások javítására irányuló kísérletek - a kompromisszumra törekvő jószán-
dék ellenére is - nem vezettek eredményre s a javaslatot tevők a legapróbb részletekre
is kiterjedő olyan vázlatot terjesztettek elő, amely nyilvánvalóan jobb, mint a meglévő fel-
osztás s amely az új és a régi, a régi és az új felosztás közötti konkordanciát is tar-
talmaz.

A TO-nak a részletező felosztás (Feingliederung) tekintetében az ésszerűség hatá-
rai között kell mozognia, hogy egyrészt áttekinthetőségét megőrizze, másrészt ne váljék
tulságosan terjedelmessé. A lehetőséghez képest kevés kettős beosztás legyen benne,
arra kell törekedni, hogy minden fogalom csak egyetlen helyre kerüljön.

A TO nem tudományos rendszer, hanem mindössze csak munkaeszköz. Éppen ezért
képzésében elsősorban is a célszerűséget kell szem előtt tartani."

Felhívjuk az olvasók figyelmét, hogy a

KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁR

hétfőtől-péntekig

de. 9- este 8-ig nyitva van.

szombaton

de. 9-13 áll az olvasók rendelkezésére

A Szakkönyvtár telefonszáma: 134-000/ 269. mellék.

KÖZPONTI KATALÓGUS
A SZOCIALIZMUS ÉS A MUNKÁSMOZGALOM
TÖRTÉNETÉNEK IRODALMÁRÓL

SCHEFFLER, Hildegard: Der Zentralkatalog der Literatur zur Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung. = Zbl.Bibl. 75.Jg. 1961. 12.no.529-539. P.

A szocializmus és a munkásmozgalom történetére vonatkozó irodalom központi katalógusa. (1.43)

A tudományos könyvtárak társadalomtudományi felvilágosító osztályainak munkaközössége 1960-ban kezdte el a szocializmus és a munkásmozgalom történetére vonatkozó irodalom köz-

ponti katalógusának összeállítását.

Bár a letűnt kapitalista világban a munkásmozgalomra, a munkásosztály jogainak kivívására és védelmére vonatkozó munkák kiadását a végsőkig gátolták, ha pedig mégis megjelentek, elkobozták vagy elégették azokat, mégis a tudományos szocializmus szülőföldjén, Németországban a szocializmus és a munkásmozgalom történetére vonatkozóan aránylag gazdag irodalom áll rendelkezésre. Ennek nyilvántartása az NDK tudományos könyvtárainak megítélt feladata.

A szakszervezeti könyvtárak körében már 1922-ben felmerült az idevágó irodalom központi katalógusának terve. A Deutsche Bücherei és a Deutsche Staatsbibliothek gazdag anyaga most nagyon megkönnyíti ennek a munkának elindítását. Az eddigi ilyen irányú bibliográfiák - egyrészt, mert számuk ugys kevés, másrészt, mert szűk időszakokat ölelnek át - messze elmaradnak a teljesség követelményétől.

A második világháború folyamán a német tudományos könyvtárak érzékeny veszteséget szenvedtek. A szóban forgó központi katalógus felállítása tehát egyttal azt a célt is szolgálja, hogy a tudományos könyvtárak állományuk egy részére vonatkozóan pontos helyzetképet alakíthassanak ki.

A központi katalógus jelentősége abban áll, hogy az együttműködéses alapon tömörülő könyvtárak állományának jobb felhasználását teszi lehetővé. A központi felvilágosító szerv útján kiküszöbölhető lesz az eddigi felesleges s gyakran eredménytelen keresés, mert a kért munka lelőhelye igen gyorsan megállapítható. Legfeljebb a praesens állománnyal bíró könyvtárak szerepe vár majd - törvényes szabályozás után - ebben az együttműködésben tisztázásra. Az ő esetükben a kölcsönzés kérdése esetleg úgy lesz megoldható, hogy csak akkor bocsátják majd az állományukban lévő munkát rendelkezésre, ha az egyetlen más könyvtár gyűjteményében sem található.

A központi katalógus összeállításának munkájában összesen 18 könyvtár vesz részt. A tudományos könyvtárakon felül benne foglaltatik ebben a számban a SED központi bizottsága mellett felállított Marxista-Leninista Intézet Könyvtára, a Szakszervezetek Központi Könyvtára és a lipcsei Munkásmozgalom Történeti Múzeumának könyvtára is.

Akárcsak a nagy regionális központi katalógusok esetében, a szóbanforgó központi katalógusnál is az eredménnyel járó munka alapfeltétele a teljes személyi és költségvetési önállóság és függetlenség. Az egyes könyvtárakban nincs ennek a

munkának végzéséhez külön személyzetre szükség. A Deutsche Bücherei szocialista munkaközössége a munka egy részét a munkaidőn túl, társadalmi munkaként végzi. Így válik majd lehetővé a feladat megfelelő időn belül való teljesítése.

A lipcsei Testnevelési Főiskola "testnevelési és sport-szakkatalógusán" felül ez lesz az NDK-ban az egyetlen központi szakkatalógus. Az egyes regionális központi katalógusok nem teszik feleslegessé felállítását, mert míg ezek szükségképpen csak betürendes katalógusok lehetnek, addig a szocializmus és munkásmozgalom történetének központi katalógusa mind betürendes, mind pedig szakrészben fogja az idevágó irodalmat feltárni.

A katalógus a tudományos szocializmus uttörő munkáinak első megjelenési időpontjától az 1945. évig megjelent monográfiákat és folyóiratcikkeket öleli fel. A tárgyi elhatárolás kérdése felelősségteljes és nehéz feladatot ró a katalógus felállítói számára. Mi tartozék a szocializmus és a munkásmozgalom fogalmi körébe és mi nem, - nyilvánvalóan új meg új mérlegelésnek válik majd tárgyává.

Az irodalom feltárása egy betürendes és egy szakrészben történik.

Számos megbeszélés eredményeképpen kialakult már egy megfelelőnek látszó osztályozási rendszer is. Ennek lényeges megváltoztatása nem látszik kívánatosnak, legfeljebb az egyes megállapított csoportokon belül lehet majd - a részletesebb tagolás végett - kisebb változtatásokat eszközölni. A legkisebb egységeket jelző tárgyszavak szolgálnak majd a betürendes tárgyszó katalógus alapjául.

A központi katalógus munkatársainak nem áll elegendő idő rendelkezésére, hogy a számbavett művek pontos kiértékelését elvégezhessek, sok tekintetben tudományos felkészültségük sem elegendő hozzá. Így meg kell elégedni vele, hogy a tárgyszó megválasztását és a munkának a szakrend keretébe való beillesztését a tartalomjegyzék átnézése és a munkába való beleolvasás után eszközöljék.

A munka menete a következő. Az állomány egyes darabjairól készített címléírásokat körözik az egyes könyvtárak között; a könyvtárak a cédulákon jelzik, megvan-e az illető mű gyűjteményükben. A két központi könyvtárra nehezedik az a feladat, hogy állományuk feldolgozásával ezt a munkafolyamatot elindítsák. Egymás között ez a két nagykönyvtár így osztotta meg az anyag számbavételét: a Deutsche Staatsbibliothek az 1913 előtt megjelent német és idegen nyelvű, valamint az 1913-1945 között megjelent idegen nyelvű irodalmat - a Deutsche Bücherei pedig az 1913-1945 között megjelent német nyelvű anyagot dolgozza fel. Az idevágó szakszervezeti irodalom feldolgozása a Szakszervezeti Központi Könyvtár feladata, a szépirodalom számbavétele pedig a Német Szépművészeti Akadémia közreműködésével történik.

Felmerült a gondolat, nem lenne-e kívánatos a központi katalógus nyomtatott alakban való közzététele is. A cikk szerzőjének véleménye szerint ajánlatos ennek a megvalósításával néhány évig várni, hogy a központi katalógus igénybevételére vonatkozóan összegyűjtött tapasztalati anyag tekintetbe legyen majd a döntéskor vehető.

1961. decemberében a központi katalógus kb. 4000 címet tartalmazott. (BZ)

A FRANCIA EGYETEMI KÖNYVTÁRAK PROBLÉMÁIRÓL

Journées d'étude des bibliothèques universitaires (Paris, 30 novembre - 1. décembre 1961.) = B.Bibl.Fr. 7.ann.1962. 2.no. 51-85.p.
Az egyetemi könyvtárak munkaértekezlete. Párizs, 1961. nov.30-dec.1. (3.2)

A francia Könyvtáriügyi Főigazgatóság (Direction des Bibliothèques de France) 1961. november 30-án és december 1-én tartotta Párizsban ötödik alkalommal az egyetemi könyvtárak problémáinak megvitatására

szentelt, un. tanulmányi napokat (Journées d'étude des bibliothèques universitaires).

Az egybegyűlt - főleg egyetemi könyvtárosokból álló - meghívottakkal három ülésen tárgyalták az időszerű kérdéseket.

Az I. ülés expozéját J. Cain könyvtáriügyi főigazgató tartotta. Röviden összefoglalva ezeket mondotta:

A megbeszélés a szőnyegre kerülő kérdés fontossága tekintetében messze meghaladja az előzőket. A felsőoktatási reform következményeképpen ui. időszerűvé vált az egyetemi könyvtárak átszervezése. Ennek alapelveit kell tisztáznunk.

A felsőoktatási reformot az egyetemre töduló ifjuság számának az utóbbi évek során tapasztalt s a következő évtizedben várható nagymérvű emelkedése tette szükségesé. Az első világháborút megelőző évben az egyetemi hallgatók száma 4200-t tett ki.

Ez a szám az idők folyamán így alakult:

1939	80 000
1948/1949	116 000
1959/1960.	190 405

Közeljövőben várható alakulása:

1964/1965.	327 152
1967/1968.	440 940
1969/1970.	505 936

Ez annyit jelent, hogy az 1969/1970. tanévre beiratkozók száma az 1959/1960. tanév hallgatóinak két és félszeresét fogja kitenni. Nem elég tehát az egyetemi épületek kibővítése, toldozása-foldozása, hanem a régi fakultásokon felül új fakultásokat kell építeni, a meglévő egyetemeken felül új egyetemeket kell alapítani. Az egyetemi épületek - kiterjedésüknél fogva - ritkán helyezhetők el ugyanazon a "campuson"; az egyes fakultások sokszor egymással ellentétes városrészekbe kerülnek.

Mi következik ebből az egyetemi könyvtárakra?

Egyrészt az, hogy a megnövekedett számú tanulóifjuság, a nagyobb létszámú professzori kar (Párizsban az előadók száma 1955. és 1960. között megkétszereződött) s a kutatók befogadására elegendő nagy olvasóteremmel, nagyobb állománnyal - s a heti hat napon át, napi 9^h-tól 21^h-ig tervezett nyitvatartás biztosítására nagyobb személyzettel kell rendelkezniük.

Következik továbbá az is, hogy fel kell hagyni a régebbi törvényeken és hagyományokon alapuló központi könyvtár gondolatához való görcsös ragaszkodással s át kell térni a - továbbra is központi igazgatás alatt álló, de az illető fakultás körébe vitt - fakultási könyvtárak rendszeresítésére.

A főiskolai reform különösen két mozzanata van nagy befolyással az egyetemi könyvtárak jövő működésére.

*Az előző egyetemi könyvtári tanulmányi napokat 1949, 1952, 1955, illetve 1958-ban tartották.

Az egyik abban áll, hogy a tanulmányok menetét mind a természettudományok, mind a humán tudományok területén az eddigi két fokozatról három fokozatra emelték, amennyiben az előkészítő és felső tagozathoz a kutató munkába bevezető harmadik fokozatot is csatoltak.

A másik, hogy az egyes szakok tagozódását többrétűvé tették. A természettudományok terén például az eddigi matematikai, fizikai és természettudományi képesítés helyébe nyolc licenciátus-fajta lépett, nevezetesen a matematikai, az alkalmazott matematikai, az I. fizikai, a II. fizikai, a kémiai, a biológiai, a földtudományi (science de la terre), és a fiziológiai-kémiai licenciátus.

Ugyanez a helyzet a bölcsészeti karon is. 1947-től kezdődően ui. az évek során pszichológiai, szociológiai, majd földrajzi licenciátus csatlakozott az eddigiéhez. Magának a fakultásnak nevében is kifejezést nyert, mennyire növekszik fontosságában a szociológia, az etnográfia, a demográfia, az emberföldrajz és a civilizációk története, amennyiben az eddigi "faculté des lettres" elnevezés helyébe a kibővített tartalmi körű "faculté des lettres et sciences humaines" lépett. Hasonló tagozódás következett be a jogtudományi karon is. Mindennek a változásnak az egyetemi könyvtárral kapcsolatban az a következménye, hogy az állománygyarapítás folyamán a különböző fakultások között egyre nagyobb mérvű átfedésekkel kell számolni.

Azt is figyelembe kell venni az egyetemi könyvtárak újjászervezése során, milyen fejlődés tapasztalható a kutató munka technikai menetében. Mert az egyetemi könyvtár természetszerűen nem elégedhetik meg vele, hogy csak az oktatás terén álljon rendelkezésre mind a hallgatóságnak, mind az előadói karnak, hanem az egyetemen folyó kutatást is elő kell a maga részéről mozdítania. Az inézeti könyvtárak létrejötte igen sok esetben azzal magyarázható, hogy a professzorok nem támaszkodhattak elegendő mértékben az egyetemi könyvtár állományára.

A kutatók ma már szívesen engedik át a bibliográfiai kutatást másnak s támaszkodnak tájékoztatás szerzése céljából -valamilyen dokumentációs szervezetre. Tulajdonképpen már nem is annyira az őket érdeklő dokumentum egészére kíváncsiak, hanem arra, mi benne a lényeg. Erre is tekintettel kell tehát lenni.

Mindebből az következik, hogy az egyetemi könyvtáraknak szervezeti reformjuk során szakcsoportokból (secteurs spécialisés) álló fakultás-könyvtárakká kell átalakulniuk. Külföldön sok helyütt találkozni már ilyen átalakulás példáival. Hogy mindez ideig Franciaországban erre nem kerülhetett sor, az több körülményre vezethető vissza. Épületek terén 1949 óta sok korszerűsítési munkát végeztek s az elkövetkező két év alatt 9 új egyetemi könyvtári épület kerül tető alá. A további munkák megkönnyítése végett könyvtári típus-terveket fognak készíttetni.

Az üzemeltetési költségek 1949. és 1961. között lényegesen növekedtek. De például a rendelkezésre álló kurrens folyóiratok tekintetében még most sem kielégítő a helyzet, hiszen számuk a vidéki egyetemi könyvtárak közül csak kettőben haladja meg a 2000-t.

A könyvtárak teljesítményét sem lehet kielégítőnek mondani, ha az igénybevétel mértékét tekinti az ember. A beiratkozott növendékek közül egyre-egyre a Sorbonne-on 7, a jogi és orvosi fakultáson 11, ezzel szemben a gyógyszerertani karon 80 kikölcsönzött könyv esik. Vagy amíg a gyógyszerészeti karon 91 451 olvasóra 218 589 kötet, addig a Sorbonne-on 418 340 olvasóra csak 270 083 mű esik. Sajnálatos körülmény, hogy a vidéki egyetemeken a beiratkozott hallgatónak átlagosan csak 37%-a látogatja a könyvtárat. Érdekes, hogy itt az arány az 1959/1960. tanévben 1954/1955. óta nem változott. Egyébként a kikölcsönzött könyvek száma a vidéki egyetemeken hallgatónként 3,3-16,5 között változik.

A személyzet létszáma 1960-ban 748 volt. A terv az, hogy régi típusu egyetemi könyvtáraként 70, új típusu könyvtáraként pedig 84 személyes átlagot sikerüljön biztosítani. Ezen a létszámon belül a szakképzettség szerinti arány is meg fog változni. A tudományos könyvtárosok száma ui. a régi típusu könyvtár 6 főjéről az új típusban 26-ra, az un. technikai szervezeté 8-ról 21-re fog növekedni, míg az olvasószolgálati személyzetét (personnel de service) 36-ról 24 főre fog csökkenni.

Nagy gondot okoz az utánpótlás biztosítása, különösen a specializált szaktudású tudományos személyzet terén. Az eddigi szűkebb körű kísérletek után a felsőfokú és középfokú könyvtárosképzés teljes reformját vették tervbe. Mivel a könyvtárra váró feladatok igen különbözőek lesznek, azért erre a könyvtárosképzés során is figyelemmel kell majd lenni.

A reform végrehajtása során megoldásra váró problémák megkönnyítésére irányuló

intézkedések közül csak egyet említ meg még: a bibliográfiai tájékoztatási központ felállítását, egyelőre csak a természettudományi szakok megsegítése céljából.

Expozéját a könyvtáriügyi főigazgató azzal a kívánsággal fejezte be, hogy a könyvtárosok több figyelmet fordítsanak a dokumentáció és a felvilágosítás kérdéseire. Véleménye szerint ui. milyen mértékben hajlamosak a tudósok arra, hogy a dokumentáció kérdéseiben figyelmen kívül hagyják a könyvtárosok szerepét, ugyanugy a könyvtárosok is kevés figyelmet szentelnek a dokumentáció és a felvilágosítás problémáinak.

*
* * *

Lelièvre, az egyik könyvtáriügyi főfelügyelő az exposéban foglaltakat lényegileg a következőkben részletezte:

Az egyetemi könyvtárak szerepe kettős; egyfelől meg kell tanítani a hallgatókat a könyvek használatára, másfelől a tudományos kutatáshoz szükséges felvilágosítást és dokumentációt kell megadni, illetve elvégezni a professzorok és a felsőéves hallgatók számára. A kettőt azért nehéz összeegyeztetni, mert a tudományos kutatáshoz szükséges nyugalmat és csendet 350-400 ülőhelyes teremben nehéz biztosítani. Kevés diákkal és kevés tanárral ez valamikor régen nem volt nehéz feladat, Sok diákkal és sok tanárral azonban csak a kérdés ujfajta megszervezése esetén lehet zöldre vergődni.

Az átszervezésnek három irányúnak kell lennie.

Először is szükség van adminisztratív átszervezésre. Ez abban áll, hogy az egyetemi könyvtár égisze alatt az egyes fakultásokon belül szakcsoport-könyvtárak létesüljenek. A könyvtárak vezetés szempontjából tehát az egyetemi könyvtár igazgatója alá tartoznak, mint ahogyan az egyetemi könyvtári bizottság továbbra is a rektor elnökelete alatt áll. Ennek a bizottságnak a feladata az állománygyarapítás egységes elveinek megállapítása s az egyetemi könyvtár szolgáltatási problémáinak tisztázása. A logikus az lenne, ha szakcsoport-könyvtáraként egy-egy albizottság foglalkoznék a szűkebb körű kérdésekkel.

Azután szükség van funkcionális átszervezésre, 10 000 hallgató könyvtári ellátása, - már pedig egyetemenként kb. ennyire lehet számítani, - csak hierarchikusan mehet végbe. Ez annyit jelent, hogy külön-külön kell kiszolgálni az előkészítő fokhoz tartozó (étudiants de propedeutique), a felsőéves (étudiants de second cycle) és a kutató fokozathoz (troisième cycle) tartozó hallgatókat.

Az előkészítő fokozatu hallgatóknak mintegy 70%-a az első évvégi vizsgák alkalmával ui. kiesik. Felesleges lenne tehát velük a bonyolultabb bibliográfiai készséget megszerkesztetni, elég, ha az egyszerűbb segédkönyvek használatára tanítják meg őket. Ezért kell tőlük a felsőéveseket különválasztani. Egyébként ennek a két fokozatnak kiszolgálása a hagyományos módon, a nagy olvasótermekben történik. - A harmadik, tehát ún. kutató fokozatba tartozó növendékek előtt, akik már szakvizsgára készülnek, disszertációjukat készítik, tehát komoly kutatást végeznek, a tervezett szakcsoport könyvtárak is megjelenőlnének. (bibliothèque à secteurs spécialisés).

A szakcsoportokat természetesen nagyon rugalmasan, a rokon studiumok egybefogásával kell megállapítani, hogy a kutatás irányaihoz, a nevelési elvekhez és a hivatások kereteihez alkalmazkodjanak.

Az átszervezés harmadik területe építészeti vonatkozása. A régi, a hagyományos könyvtárépületek megmerevedett formában olvasótermekből és raktárakból álltak; a raktárakban elhelyezett könyveket az olvasótermekben dolgozó olvasókkal a könyvtárosok hozták össze. Az új könyvtár rugalmas, változtatható struktúrájú. Benne mozgatható válaszfalakkal, - lehetőleg könyvvállványokkal - egymástól könnyen elkülöníthető helyiségek fogadják magukba mind az olvasókat, mind a könyvvállomány egy részét, amely a szabadpólc-rendszer útján közvetlenül áll az olvasók rendelkezésére. Tehát nem is annyira az osztályozási rendszeren fordul meg az ilyen könyvtár használhatósága, hanem azon, milyen csoportokat alakítanak ki a rokon szakokból ugyanazon teremben. A korszerű épületnek azért kell rugalmas beosztásúnak lennie, mert nemcsak az egyes fakultásokon belül, hanem az egyes szakok részéről is más-más problémák megoldása léphet előtérbe. A természettudományok legtöbbje részéről például a kutatás fontosabb kelleke a folyóiratdokumentáció, mint a monográfiai olvasása. A humán tudományok körébe vágó kutatás elsősorban kelleke viszont az irodalmi hagyatékok s csak másodsorban van szükség a periodikus irodalomra és az újabb kiadványokra.

Újításra van ezen felül a könyvtárosképzés terén is szükség. Az eddigi po-

lihisztor típusu könyvtáros helyébe a specialista könyvtárosnak kell lépnie.

A feladatok sokfélesége, a személyzet kis létszáma, a költségvetési keret elégtelensége a feladatok fokozatos elvégzését teszi csak lehetővé. A fokozatosság elvének mind az építkezések, mind pedig az állomány-átcsoportosítások terén érvényesülnie kell. Az új csoportok kialakítása ui. sok időt, nagy személyzetet kíván, ezért az egyes fakultásokon belül egyszerre egy-egy szakcsoport, például a biológia, a matematika, a fizika, a kémia szakcsoport-könyvtárát lehet csak kialakítani, s azután áttérni a többiére.

A reform az állomány kiegészítését is megkívánja, hiszen az egyes határterületeken mozgó munkákat majd több példányban kell beszerezni, hogy mindegyik szakcsoportba jusson belőlük. Az állománygyarapítás terén nem szabad a jövőben pusztán az egyes professzorok kívánságainak teljesítésére szorítkozni, hanem a szakterületek rendszeres bibliográfiai feltárására támaszkodva kell a beszerzéseket eszközölni. Mindez csak szakaszokban, fokozatosan mehet végbe.

A II. ülést a bibliográfiai felvilágosítás problémáinak szentelték. Az előadó, ugyancsak Lelièvre főfelügyelő, a kérdést a következőkben foglalta össze.

Előjáróban megemlítette, mi vezetett a bibliográfiai felvilágosítás kérdésének az érdeklődés homlokterébe állításához. Amikor a felsőoktatási reform következtében újonnan szervezendő, ún. természettudományi egyetemi kollégiumok (collèges scientifiques universitaires) könyvtárainak felállítására került sor, egy-egy alapjegyzéket állítottak össze mindazokból a könyvekből és folyóiratokból, amelyekre mint alapállományra minden ilyen könyvtárnak szüksége van. Az a megfontolás vezette a könyvtárügyi főigazgatóságot ebben, hogy az alapállományt az egyes kollégiumi könyvtárak - a helyi viszonyoknak és sajátos szak-szükségleteiknek megfelelően - majd bővíthetik. Összeállítása tehát a hallgatók használatára szolgáló kézikönyvek, alapvető monográfiák, segédkönyvek és a tanárok szükségleteinek kielégítését célzó általános jellegű folyóiratok szemmel tartásával történt. Mivel azonban minden intézet a dolgok természeténél fogva nem látható el minden szükséges munkával, olyan naprakész állapotban tartott bibliográfiai nyilvántartás rendszeresítését határozták el, amelynek alapján minden szükséges munka másolata - akár eredeti nagyságban, akár mikrokártya, mikrofilm, vagy xerox-másolat alakjában - minden kollégium számára könnyen be legyen szerezhető.

Ennek a kölcsönzés - rendszernek megvalósítása hierarchikusan felépülő dokumentációs hálózat útján lesz majd megvalósítható. A hálózat munkájának sikere természetesen az érdekelt könyvtárak együttműködését feltételezi. A könyvtárak munkájának ezeken a közös tényezőkön kell nyugodnia:

- 1/ naprakész állapotban tartott központi katalógus,
- 2/ gyűjtőkörök szerint megosztott állománygyarapítás,
- 3/ a célnak legjobban megfelelő másolóberendezés alkalmazása.

Megvalósításra váró ideális állapotként az lebeg a Könyvtárügyi Főigazgatóság szemében előtt: egyetlen kutatót se kelljen kérésével elutasítani, ha valamely könyvtárhoz a munkájához szükséges mű beszerzéséért fordul, hanem a bibliográfiai nyilvántartás útján gyorsan be lehessen a másolatot attól a könyvtártól szerezni, amelynek az illető munka gyűjtőkörébe vág, ahol tehát fellelhető. A másolóberendezés anyagi fedezetére az állománygyarapítás költségvetési keretének egy részét kell tartalékolni.

Egyelőre csak a természettudományok területén kerül sor a bibliográfiai szolgáltatnak felállítására. Alkalmas időben azonban mód nyílik majd a humán tudományok terén való kiépítésére is.

Megemlíti még, hogy a Könyvtárügyi Főigazgatóság mellett felállítandó Bibliográfiai tájékoztató központ (Service d'information bibliographique) a központi címjegyzékbe felvett művek egy-egy példányát be is szerzi, róluk címleírást készít és küld szét a könyvtáraknak, azután a felállítandó Országos Természettudományi Kölcsönkönyvtárban (Centrale nationale de prêt d'ouvrages scientifiques) helyezi el. Az egyes könyvtárak a kézhez vett címleírásokat egyrészt a saját állományukat tükröző katalógusukba helyezik, másrészt kialakíthatják belőle - saját használatukra - a központi kölcsönkönyvtár állományának katalógusát is.

*
* * *

Ezután Mlle Salvan annak az anketának eredményéről számolt be, amelyet az

állománygyarapítás felmérésére az egyetemi könyvtárak körében tartottak.

A felmérés egyrészt kérdőívek útján történt, melyeken az 1960. évi tudományos állománygyarapítás adatai iránt érdeklődtek, másrészt pedig egy - főként angolszász művekből álló - újabb irodalmi jegyzék alapján annak megállapítására törekedtek, mi van meg az alapvető művekből az egyes könyvtárakban. Eredményként az volt megállapítható, hogy egyrészt a beszerzés - a párizsi könyvtárak kivételével - szinte kizárólagosan kérdés alapján megy végbe, másrészt az egyes könyvtárak között a külföldi természet-tudományos irodalom tekintetében nagyok, a humán irodalmi termékek tekintetében pedig kicsinyek az eltérések.

* * *

A beszámoló követő vita során több érdekes javaslat hangzott el. Ezek közül a fontosabbak:

- a könyvtári munka végzése terén ahelyett a rendszer helyett, ami szerint ugyanaz a könyvtáros mindig vagy az állománygyarapítás, vagy a katalógizálás, vagy a folyóirat-kezelés, stb. munkáját - tehát ugyanazt a munkafajtát - végzi, nem lenne-e célszerűbb egy-egy szakterület (pl. fizika, kémia stb.) minden könyvtári munkáját egy-egy könyvtárosra bízni?
- nem lehetne-e - holland mintára - központosítani a beszerzéseket s az egyetemi könyvtárnak az egyes intézetek számára központilag elkészíteni a megrendelt művek címleírását is, egy példányt természetesen a központi katalógus számára tartva meg belőle?
- gyorsan kell az egyetemi könyvtáraknak a kutatók kérését teljesíteniök, akkor az intézetek szívesen támaszkodnak rájuk s felhagynak az eddigi vetélkedéssel.

A III. ülésen Lelièvre főfelügyelő mint előadó az újjászervezés egyes részleteivel foglalkozott,

A közös ügyvezetés alatt álló szakcsoport-könyvtárakban kívánatos, hogy a három fakultás, nevezetesen a jog- és gazdaságtudományok, az irodalom- és társadalomtudományok, a természet- és műszaki tudományok fakultásai közös osztályozási rendszert alkalmazzanak. A közös osztályozási rendszer a központi katalógus kialakításának is alapfeltétele.

A kutatók munkafeltételének az a biztosítéka, hogy a könyvtár igénybevétele az oktatás fokozatai (lévesek, felsőévesek, kutató fokozatuak) szerint rétegeződjék.

A szakcsoportok kialakítása más és más lesz az egyes fakultások szerint. A természettudományok terén elégnek látszik négy csoport szervezése. Az irodalom- és humán tudományok terén a kérdés még megvizsgálásra vár, bár bizonyos párosítások maguktól kínálkoznak, pl. klasszika-filológia és archeológia, szociológia és társadalomlélektan, földrajz-történelem, stb. Ügyelni kell majd rá, hogy a szakcsoport olvasótermek megfelelő sorrendben következzenek s elegendő raktári felülettel bírjanak s így a szabadpolcok bennük szerephez jussanak.

Az expozé követő vitában ilyen kérdések merültek fel:

kis dolgozószobák álljanak a kisebb kutatócsoportok rendelkezésére, hogy egyrészt a nyugodt munka feltételei biztosítva legyenek számukra, másrészt ők se zavarják a többi olvasót;

- a szabadpolc alkalmasításával kapcsolatban nem kis gondot fog majd okozni a személyzet és az idő kérdése; a berlini "Amerika Gedenkbibliothek"-ben ui. naponta két órán át 25 személy szükséges a könyvek helyrerakásához és elrendezéséhez, Tours-ban pedig a 30 000 kötetes "en libre accès"-könyvtárrész rendezéséhez ugyanannyi óra időt kell fordítani, mint amennyiből a nyitvatartás időtartama áll;

- azt a javaslatot, hogy esetleg hallgatókat lehet a rendezésre alkalmazni, a könyvtárosok nagy többsége elutasította, mivel az ilyen megoldás a tapasztalat szerint csak rendeltetésre vezet.

Mlle Salvan - mint előadó- azt a kérdést elemezte, milyen osztályozási rendszer alkalmazása látszanék leginkább kívánatosnak az irodalom- és a humán-, valamint a jog- és társadalomtudományok terén.

Véleménye szerint az ETO ugyan megfelelőnek látszik, szükséges lenne azonban az irodalom- és humán-tudományok területén a 4 és 8 fő osztályok átcsoportosítása. Ami a jog- és társadalomtudományokat illeti, ezeknél az ETO 3 főosztálya igen vitatható, s feltétlenül radikális revízióra szorul.

Az ezt követő vitában:

- erős aggodalom hangzott el az ETO-nak a jog- és társadalomtudományok csoportjában való alkalmazásával szemben; ennek eredményeként az a határozat született, hogy külön bizottságot alakítanak a nehézségek megvizsgálására;
- felmerült a gondolat, a jog- és társadalomtudományi szakcsoportban megszüntethető lenne a formátum szerint való elhelyezés a raktárakban, illetve elég lenne két (30 cm alatti és feletti) nagyságméret megtartása; a jogi könyveknek ui, mindössze 6%-a haladja meg a 30 cm-t.

Az ülészakot bezáró Lelièvre főfelügyelő azzal búcsuzott az egyetemi könyvtárosoktól, hogy kemény munka vár a reform végrehajtásával kapcsolatban rájuk. A három év múlva megtartandó legközelebbi összejeövetelükön azonban már minden bizonytalanságról is nődjükban lesz beszámolni. (BZ)

**KÜLFÖLDI KÖNYVEK ORSZÁGOS
GYARAPODÁSI JEGYZÉKE**

TERMÉSZET

TUDOMÁNYOK

KIADJA: AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
1962. 2. évf. 3-4.sz.

← **MEGJELENT**

Sajtó alatt
TÁRSADALOM TUDOMÁNYOK 1962.
2.évf. 5-6.sz.

Tájékoztató és kölcsönző könyvtárosok
figyelmébe!

Megkönnyíti munkájukat, ha rendelkezésük-
re állnak a

**KÜLFÖLDI KÖNYVEK ORSZÁGOS
GYARAPODÁSI JEGYZÉKE,**

amelyek szakrendben tartalmazzák az utolsó
öt évben külföldön kiadott és a magyar könyv-
tárakban megtalálható külföldi könyvek bib-
liográfiai adatait és lelőhelyeit.

Évi előfizetési díjak:

társadalomtudományi sorozat 200,-Ft
természettudományokat és alkal-
mazott tudományokat tartalmazó sorozat
300,- Ft.

Megrendelhetők az Országos Széchényi
Könyvtárban, Bp. VIII. Pollack Mihály tér 10.
Tel.: 141-270, Csokszámszámt. 106 865-70.

TANÁCSI KÖZMŰVELŐDÉSI
ÉS
SZAKSZERVEZETI
KÖNYVTÁRAK ÉS KÖNYVKÖLCSÖNZŐK FŐBB ADATAI 1961. ÉVBEN.

A könyvtári munka 1961/[19]62. évi eredményei. Az 1962/[19]63. év feladatai. [Közread. a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárosztálya.] [Bp. 1962.] 16 p. 30 cm.

Soksz.
A közművelődési könyvtárakkal kapcsolatos anyagot tartalmaz.

A Művelődésügyi Minisztérium megjelentette "A könyvtári munka 1961/ 1962. évi eredményei. Az 1962/ 63. év feladatai" című kiadványt. A kiadvány a magyar közművelődési könyvtárak munkáját értékeli és azok

legfontosabb feladataihoz ad iránymutatást. A Minisztérium idén először vizsgálta együttesen a tanácsi és szakszervezeti könyvtári hálózatok tevékenységét és a feladatokat is a SZOT-tal egyetértésben mindkét hálózatra megszabta.

Az alábbi táblázatot a fenti kiadványból vettük, amely a két legnagyobb közművelődési könyvtári hálózat 1961. évi főbb adatait közli.

Megye, m.j. város	Könyvt. egység- sége	Összes állomá- ny, kötet	Olvasók	Kölcsönzött kötetek	10 ezer la- kosra jutó kvti.egys.	1000 lakosra jutó		
						allomány kötet-	olvasó	Kölcsönzött kötet
		száma			száma			
Baranya	488	532 532	66 619	1 312 679	12,2	1332	167	3281
Bács-Kiskun	443	532 384	70 878	1 702 018	7,5	908	121	2899
Békés	446	588 188	56 132	1 380 713	9,5	829	120	2948
Borsod-A-Z.	652	713 805	114 355	2 515 244	9,0	983	157	3463
Csongrád	350	622 835	58 712	1 437 142	9,0	1433	139	3307
Fajér	344	340 223	48 392	986 010	9,6	945	134	2738
Győr-Sopron	274	376 213	59 766	1 054 519	7,0	960	153	2692
Hajdu-Bihar	481	491 070	71 358	1 382 821	9,2	939	136	2644
Heves	327	347 572	54 345	1 020 408	9,4	997	156	2926
Komárom	202	324 335	41 419	899 413	7,5	1200	153	3329
Nógrád	261	283 378	37 106	716 713	11,0	1199	157	3032
Pest	461	532 168	78 178	1 587 109	5,9	690	100	2027
Somogy	462	394 353	62 036	1 100 234	12,4	1061	167	2959
Szabolcs-Sz.	445	324 731	80 395	1 088 088	7,6	655	137	1853
Szolnok	348	413 747	54 124	1 503 656	7,5	895	117	3251
Tolna	385	307 005	44 008	899 697	14,4	1148	165	3364
Vas	484	405 751	65 621	1 083 013	17,1	1433	232	3326
Veszprém	413	404 187	72 002	1 220 818	10,5	1028	183	3104
Zala	369	272 137	43 706	635 204	13,5	993	159	2317
ÖSSZESEN	7675	8 067 264	1 179 153	23 525 499	10,0	1050	153	3062
Budapest	1501	3 435 826	407 132	9 136 125	8,9	1929	225	5098
ÖRÜTT	9276	11 552 890	1 586 285	32 721 624	9,3	1158	159	3290

A SVÁJCI
KÖNYVTÁROS EGYESÜLET
1960/1961. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

[Vereinigung Schweizerischer Bibliothekare]. Bericht über die Tätigkeit der - - im Jahre 1960/1961. [Von Leo ALTERMATT. = Nachr. VSB u. SVD. 37. Jg. 1961. 5. no. 129-157. p.
A Svájci Könyvtáros Egyesület 1960/1961. évi tevékenysége.

A Svájci Könyvtáros Egyesület 1960-1961. évi taglétszáma 492 (ebből 416 magánszemély, 76 pedig intézmény, ill. jogi személy), az előző évi 483-al szemben.

AZ ELNÖKSÉG TEVÉKENYSÉGE

a/ A 64 éves egyesület a könyvtárügy terén a Svájcban hiányzó művelődési minisztérium feladatkörét is iparkodik ellátni. A szorosan vett egyesületi tevékenységen felül így szélesebb körű, koordináló munka végzése is nehezedik rá.

b/ Nem sikerült mind ez ideig a Svájci Könyvkereskedő- és Kiadóegyesületek vezetésével a könyvtáraknak nyújtandó árengedmény kérdésében megegyezni. A könyvkereskedők és a kiadók-üzleti érdekekre hivatkozva - elzárkóznak mindenfajta árengedmény nyújtása elől, viszont a Könyvtáros Egyesület 10% rabatt biztosítását szorgalmazza a közművelődési és egyéb közcélokat szolgáló könyvtárak számára, minden könyvvásárlás alkalmával. Az Egyesület többek között arra is hivatkozik, hogy az északi államok közül Dániában 20%, Finnországban 10%, Norvégiában 8.33%, Svédországban pedig 20% engedmény nyújtásával járulnak hozzá a kiadók és kereskedők a közérdekű könyvtárak eredményes működésének előmozdításához.

c/ Az egyesület hivatalos lapjának egyik legközelebbi számában közzé fogja tenni annak a vizsgálatnak gyakorlati vonatkozású eredményeit, amely a könyvek és dokumentumok célszerű tárolásának és védelmének feltételeire (klimahatások, kártevők) vonatkozik.

d/ Elég hosszú ideje vajdó kérdés megoldását sikerült biztosítani a svájci közintézményeknél letétbe helyezett kézirat-állagok jegyzékbe foglalásának elhatározásával. Az ebből a célból kiküldött külön bizottság kérdőívet állított össze s küldött szét a szoba jövő valamennyi levéltárhoz, könyvtárhoz, muzeumhoz, intézethez, tudományos társulathoz, főiskolához, a személyi és családi jellegű kéziratletétek természetének, jellegének megállapítása és nyilvántartásba vételének lehetővé tétele végett. A magánarchivumok közérdekű anyaga Svájcban való kikerülésének megakadályozására az egyesület a svájci levéltárosokkal és muzeumörökkel karöltve előterjesztést tett a szövetségi kormányynak olyan törvény hozására, amely ilyen jellegű kéziratok eladása és árverése alkalmával elővételi jogot biztosít - a más országokban, így Franciaországban, Angliában stb. már bevett gyakorlat szerint - az érdekeltektől közintézményeknek.

e/ Az 1964-re tervezett Svájci Országos Kiállítás keretében sor kerül a "tájékoztató és ismeretek" csoportban a könyvtárak, levéltárak, muzeumok, írók, könyvkereskedők, dokumentáló szervek (sajtó, fényképészet, mozi, rádió stb.) tevékenységének bemutatására is. A könyvtárak részéről a kiállításon három kérdésre kell - megfelelő szemléltető módon - a feleleteket megadni:

1. milyen szerepet játszik a könyvtár a szellemi, kulturális, gazdasági, társadalmi és magánéletben?

2. hogyan használja fel az olvasó a könyvtárat, hogyan kapja meg a keresett felvilágosítást és hogyan jut legegyszerűbben a kívánt irodalomhoz?

3. mi tennivaló van még hátra könyvtári területen?

Hogyan történjék e kérdésekre adandó válaszok érdeklődést lekötő, élvezetes formában való szemléltetése, annak tanulmányozása most van folyamatban. Ezzel kapcsolatban felmerült a gondolat, nem lenne-e kívánatos egy kis méretű, szabadpolcos közművelődési könyvtár bemutatása.

f/ Akárcsak Nyugatnémetországban, Svájcban is nagy gondot okoz a szakképzett könyvtárosokban mutatkozó hiány. A feladatukat nagyszerűen ellátó nőkönyvtárosok, mihelyt férjhez mennek, általában kívánálnak könyvtárak kötelékéből. Átlagosan mindössze 3 évre tehető a nőkönyvtárosok működésének időtartama.

A két évtályomas genfi École de Bibliothécaires egyrészt korlátozott létszámmal működik, másrészt sokak számára az anyagi teherbíró képesség határain kívül esik. A Svájci Könyvtáros Szövetség szerencsére már a harmincas években - saját kebelében - gon-

doskodott a szükséges könyvtáros-utánpótlás képzéséről. Az orosz-lánrész ebből a munkából a Svájci Nemzeti Könyvtárra esett, mert nem csupán a saját tisztviselő-karának utánpótlásául szolgáló jelöltek elméleti kiképzéséről gondoskodott, hanem más intézmények jelöltjeit is befogadta tanfolyamaira. Az egyesület vizsgabizottsága most - különös tekintettel a közművelődési és az üzemi könyvtárak személyi szükségleteire - a könyvtárosképzés programjának kiszélesítését készíti elő.

g/ A szövetség a levéltárosokkal karöltve beadvánnyal fordult a szövetségi kormányhoz, hogy - akár a polgárjogok védelméről szóló törvény keretében, akár az 1954. évi hágai egyezményhez való csatlakozás után - gondoskodás történjék a művelődési javak törvényes védelméről.

h/ A Schweizerische Landesbibliothek a szövetség kérésére sajtó alá rendezte a Verzeichnis ausländischer Zeitschriften in schweizerischen Bibliotheken (Svájci könyvtárak külföldi folyóiratainak jegyzéke) c. kiadvány II. pótkötetét. A közeljövőben megjelenő mű mintegy 7000 új címet fog tartalmazni.

A svájci könyvtárak külföldi folyóiratmegrendelésének koordinálását a Svájci Nemzeti Könyvtár két oldalról is (negatív és pozitív oldalról) iparkodik előmozdítani. Egyfelől ú. olyan jegyzékeket tesz közzé, amelyek a gyakrabban keresett, de svájci könyvtárakban hiányzó folyóiratokat tartalmazza, másfelől pedig az új beszerzések jegyzékének kibocsátásával (eddig 11 szám jelent meg belőle) hívja fel a figyelmet a már beszerzett kiadványokra.

BIZOTTSÁGOK, MUNKACSOPORTOK TEVÉKENYSÉGE

A tudományos könyvtárak munkacsoportja főként a folyóirat-megrendelések összeegyeztetésének kérdésével foglalkozott. A folyóiratok fontosság szerinti három csoportba való sorolása (1. minden könyvtárban szükséges, 2. két-három egyetemi és 3. egyetlen svájci könyvtár által megrendelendő folyóiratok) most van folyamatban. Ugyanigy annak tisztázása is most folyik, melyek azok a folyóiratok, amelyek ez idő szerint egy svájci könyvtár állományában sem található meg, de amelyeket két-három könyvtár számára feltétlenül be kellene szerezni.

A külföldi kongresszusokon, konferenciákon való részvételről történő beszámoló után az elnök az egyes könyvtárak fontosabb eseményeit foglalta össze.

Svájcz kialakulásának körülményeiből s történeti fejlődéséből következik, hogy az egyes intézmények, így a könyvtárak is, féltékenyen őröködnek függetlenségük, önállóságuk felett. Pedig a mai idők együttműködést követelnek meg. Meg kell tehát találni a módját, hogy ne egymásra való tekintet nélkül, hanem a közös érdekek szemmel tartásával működjenek.

A bázeli Egyetemi Könyvtár átépítésére és kibővítésére rendelkezésre áll már a szükséges költségvetési fedezet. Igen sok más könyvtár is szükségben van a helynek, nem mindenütt nyílik mód ennek a közeljövőben történő orvoslására.

A mozi, rádió, televízió hatása ellenére a könyvtárak olvasóközönsége és könyvforgalma nőttön-nő. A jelentkező érdeklődés kielégítésének lehetővé tételére a nyitvatartás és a kölcsönzés időtartamát - ahol csak mód nyílt reá - növelni kellett. Számítalan új falusi könyvtár nyílt, másutt a meglévő könyvtárak kereteit kellett bővíteni. Ennek megfelelően az egyes könyvtárak évről-évre növelik az állománygyarapításra szánt összeget is. (BZ)

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI TANÁCS KIADVÁNYAI
KAPHATÓK
A KÖNYVTÁROSOK BOLTIÁBAN (Bp. VI. Népköztársaság útja 16.)

A BRITISH COUNCIL
INDIAI ÉS AFRIKAI KÖNYVTÁRI TEVÉKENYSÉGE

British Council expands overseas library operation. = Libr.J.87.vol.1952. 6. no. 1100-1102.p.

A British Council kiterjeszti tengerentúli könyvtári tevékenységét.

(3.7)

A British Council külföldi könyvtárainak száma - az utolsó évi jelentésében foglaltak szerint - az 1960-1961.évben 176-ra rugott. (Érdekes, hogy a British Council

amerikai megfelelője az United States Information Agency is 176 könyvtárat tart fenn külföldön).Az utolsó év során 17 új könyvtár felállítására került sor. Saját könyvtárai állományának gyarapítására 224 000 könyvet, idegen könyvtárak és intézmények ajándékául pedig 108 000 művet juttatott külföldre.

A British Council legintenzívebb tevékenységének tere India és Pakisztán. Egyedül Indiában a B.C. - könyvtárak egyéni olvasóinak száma 80%-al , egyesületi, illetve csoport-tagjainak száma 100%-kal, posta útján kölcsönző olvasóinak száma pedig 60%-kal növekedett.

Érdekes szolgáltatása Indiában az egyetemi és főiskolai tankönyv-kölcsönzés. Az 1960. év során 131 mű 14 700 példányát osztották szét 71 főiskola olyan hallgatói között, akik - anyagi helyzetük következtében - nem tudták volna tankönyveiket megvásárolni.

Másutt, - így Sierra Leone-ben, Tanganyikában és Nigériában, - segítyeket bocsát a közművelődési könyvtári hálózat kialakítása céljából az illető államok rendelkezésére.

(BZ)

ÉRTÉKES MAURITÁNIAI KÉZIRATOS KÖNYVTÁRAK
MEGÓVÁSA A PUSZTULÁSTÓL

Mobile libraries - à la camel.
= Coll. Res. Libr. 23. vol. 1962.2. no. 159. p.

Mozgó-könyvtárak - teveháton.

(9.)

Mauritánia nomád pásztornépei teveháton viszik könyvtáraikat egyik táborozó helyről a másikra. E könyvtárak értékes kéz-

iratgyűjteményei a mostoha bánásmód és az időjárás viszontagságai következtében évről-évre siralmasabb állapotba kerülnek. Harry Norris, a London School of Oriental and Africa Studies előadója feladatául tűzte ki maga elé ezeknek a könyvtáraknak szám-bavételét.

Mikrofilmeket készít a kéziratokról s így iparkodik eltűnésük előtt legalább tartalmukat megmenteni. Beszámolójában elmondja, hogy amikor kifogyott a filmtekercse, kézzel készített az anyagról jegyzeteket. Mintegy 2000 kötetre tehető az a kéziratmennyiség, amelyik - véleménye szerint - még olyan állapotban van, hogy fényképezéssel meg lenne menthető. Közötte szerepel egy XII. századbeli Kórán-kommentár is, amely - Norris véleménye szerint - minden valószínűség szerint a híres középkorbeli tudós, Abu Hilal Al-Askari autográf kézírata. Ennek a kéziratnak megbarnult s töredező lapjait is a természetek részben már megették, s így az utolsó időpontban került sor másolat alakjában való megmentésére.

(BZ)

KÖNYVTÁRI KIADVÁNYOK TARTALMÁBÓL

ANNUAL REPORT FOR THE PERIOD ENDING JUNE 30.-
Council on Library Resources.
Washington. 1(1957)

1. 1957.	34 p.
2. 1958.	43 p.
3. 1959.	63 p.
4. 1960.	44 p.
5. 1961.	66 p.

A Council on Library Resources - értelem-szerűen Könyvtárfejlesztési Tanácsnak lehetne fordítani - 1956-ban létesült a Ford Alapítvány öt millió dolláros adománya révén. Tagjai - számuk 12 - az amerikai egyetemi, könyvtári és könyvkiadói élet kimagasló sze-

mélyiségei. A tagok együttesen alkotják a Tanács igazgatóságát. Élükön mint elnök Verner W. C I a p p áll. A Tanács feladata:

"Általában a könyvtárak, de különösen a tudományos könyvtárak támogatása problémáik megoldásában; kutatómunka kifejítése új technikák és eljárások kialakításában és bemutatásában; az elért eredmények minden rendelkezésre álló eszköz útján való terjesztése; más intézmények és egyes személyek segélyezése ilyen feladatok végrehajtásában; irányító szerep betöltése és ahol csak erre mód nyílik - a kifejtett erők összeegyeztetése:

1. a könyvtári állomány és szolgáltatások kifejlesztése,
2. az amerikai és a külföldi könyvtárak és levéltárak közötti kapcsolatok előmozdítása terén."

A Tanács eredetileg öt évre tervezett működését a Ford Alapítvány 1960 őszén újabb nyolc millió dolláros adomány nyújtásával hét - tiz évvel meghosszabbította.

Az eddigi célkitűzés mellé most már újabb is járult, nevezetesen:

".. A Tanács munkájának - speciális szaktudással bíró tudományos személyzet által irányított laboratórium, illetve központ létesítése útján - a gépi tárolás és visszakeresés területére való összpontosítása."

A Tanács munkáját főként arra alkalmas intézményeknek és egyes személyeknek nyújtott segélyek, velük kötött szerződések útján fejti ki.

Működéséről két kiadvány, um. a minden év júniusában kiadott jelentés és a nem rendszeres időközökben kibocsátott körlevelek útján számol be.

Az 1957.évi első jelentésben a Tanács elnöke részint azokat a könyvtári problémákat világítja meg, amelyek megoldásra várnak, részint a washingtoni Folger Shakespeare Library-ben lefolyt tanácskozásokat ismerteti, amelyek a Tanács felállítására vezettek, részint pedig részletes programot ad. Az első évben mindössze négy segély kiutalására került sor kutatások finanszírozása céljából.

Az 1958.évi második jelentés java részében azoknak a kutatóprogramoknak ismertetését adja, amelyeknek segélyezését a Tanács vállalta. Számuk 30 körüli mozog, összegük 500 - 87 500 dollár között változik. Közöttük szerepel pl. a Kongresszusi

Könyvtárnak az "előzetes katalogizálási" kísérlet lefolytatására szóló 55 000 dolláros segélye vagy az Országos Orvostudományi Könyvtárnak a bibliográfia-szerkesztés gépesítése útján való tökéletesítésére nyújtott 73 800 dolláros segélye, *vagy három könyvtárosnak olyan jelentés elkészítése céljából juttatott 10 857 dolláros segély, amely a Szovjetunió könyvtárainak a tájékoztatás-terjesztés folyamatában betöltött szerepéről szól,

* *

Az 1959. évi harmadik jelentés három csoportba sorolja az előző év folyamán nyújtott segélyeket. Az első csoportba azok tartoznak, amelyek a keresett művek bibliográfiai feltárásának és lelohelyük megállapításának megkönnyítésére irányuló tervek és kísérletek támogatására szolgálnak. Ez a csoport a központi katalógusok és nyilvántartások, a jogtudományi könyvtárak osztályozási rendszere, a főiskolai és egyéb könyvtárak állománygyarapítására vonatkozó eljárásai, a zeneművek nemzet- a zeneművek nemzetközi nyilvántartása és a gépi uton készülő mutatók segélyezéseit foglalja magában. A második csoportba a bibliográfiai feltárás útján tudomá- sunkra jutott művek együttműködésen alapuló beszerzésére, a könyvállomány romlá- sának megakadályozására, a tudományos nagykönyvtárak raktári problémáinak, a tö- mör raktározási rendszerek, a mikroformátumban való közzététel és kölcsönzés, vala- mint másolás kérdéseinek segélyei tartoznak. A harmadik csoportba sorolt segé- lyek a művek bibliográfiai feltárását és fizikai birtokbavételét előmozdító adminisztra- tív tényezők problémakörének megoldására irányuló próbálkozások, könyvtári épüle- tek és személyzet, adminisztratív és szakmai szervezet, könyvtárközi kölcsönzés, szabványok, könyvtárosképzés terén folyó kutatások támogatását célozzák. Az 1958. július 1 - 1959.június 30.-ig terjedő költségvetési év alatt összesen 35 terv segélyezé- sére 1,275 822 dollárt fordítottak.

* *

A negyedik jelentés Verner W.Clapp "Tájékoztatás-tárolás és visszakeresés" (Information storage and retrieval), c. összefoglalásával kezdődik.

Majd "U j tervek" (New projects) címen a harmadik évi jelentés három csopor- tosítása szerint ismerteti az utolsó év alatt elindított munkát. Első csoport: az 1961.évi párizsi katalogizálási konferencia sikerének biztosítását célzó ALA-előkészületek támo- gatása; a kurrens amerikai kiadványok olyan módon való kódolási lehetőségének vizsgá- lata, hogy annak mind a kiadók (nyilvántartás, számlázás, gépi könyvelés), mind a könyv- tárak (állománygyarapítás) hasznát vehessék; a mikroformátumu másolatok bibliográfiai fel- tárási lehetőségei; új állománygyarapítási segédkönyvek szerkesztése az elavult és könyv-

*A kísérletről részletes jelentés olvasható a Bulletin of the Medical Library Association 1961 évi januári különszámában (49.vol. 1961. 1.no. 2.p. 96 p.) "The National Library of Medicine index mechanization project" címen.

árusi forgalomban nem kapható ilyen művek pótlására; az American Association of Law Libraries (Amerikai Jogtudományi Könyvtárosok Egyesülete) támogatása a jogtudományi művek rendsző-jegyzékeinek gépi uton való összeállításán. - Második csoport: a könyvtár raktári férőhelyének kihasználására vonatkozó vizsgálatok; önműködő lapfordító berendezés kialakítása, másolási eljárásokhoz; a mikromásolat-olvasó "zseb"-berendezés megjavítása; a könyv-védelmi eljárások tökéletesítése; az elektronikus távközlés (TV) megjavítása a könyvtári munkában. Harmadik csoport: a könyvtári állománynak a szolgáltatások együttműködésén alapuló jobb kihasználása; az egyetemi és főiskolai könyvtári épületek tervezésére vonatkozó alapelvek könyv alakban való kidolgozása; a könyvkölcsönzés nyilvántartására szolgáló egyszerű eljárás kialakítása.

A "Befejezett tervek" (Projects completed) c. fejezetben az alábbi munkák szerepelnek: "A könyvtári kutatómunka tárgyai" elnevezésű tanulmány, amelynek eredményeképpen 18 kérdés önálló könyvben való tárgyalása jelent meg, illetve áll közvetlenül kiadás előtt; a gépi irodalomkutatásra vonatkozó kutatómunka első része; Kongresszusi Könyvtár "előzetes katalógizálási" kísérlete; tartós könyvpapír kialakítása; rendkívül nagyteljesítményű mikromásolat-tároló berendezés szerkesztése; szövegrészek kiemelésére és másolására szolgáló berendezés; a Szovjetunió könyvtárait és bibliográfiai központjait, valamint könyvkiadó tevékenységére vonatkozó két mű közzététele.

Az A/ melléklet az olcsó mikromásolat-olvasó "zseb" berendezés kialakításának történetét adja, a B/ melléklet pedig a Council pénzügyi helyzetét tükrözi.

* * *

Az 5. évi jelentés összefoglaló beszámolót tartalmaz a Tanács öt évi működéséről. "Az első öt év" c. cikkben Verner W. Clapp visszapillantást vetve a Tanács megalakulásának előzményeire, az első öt év során felhasznált összegek összegezését adja. Összesen 172 tételben (ennek 71%-a segély, 28%-a szerződéses megbízás, 1%-a közvetlenül a Tanács által irányított terv) 3,922 097 dollárt költöttek.

A segélyek nagyságrendi megoszlása a következő volt:

102 segély	10 000	dollár	alatt,					
32 "	25 000	"	"	"				
10 "	50 000	"	"	"				
18 "	100 000	"	"	"	mozgott,			
10 "	100 000	"	"	"	dollárt vagy ennél többet,			
4 "	200 000	"	"	"	"	"	"	tett ki.

A jelentés melléklete a segélyezett terveket - tárgyanként csoportosítva - külön-külön is felsorolja, azokkal a jelentésekkel és kiadványokkal együtt, amelyek az előhaladásuk egyes szakaszaiban elért eredményekre vonatkoznak.

A tervek 41%-a (összesen 63) még nem fejeződött be; ezek segélyezésére szolgál a Tanács által eddig kifizetett összeg és a Ford Alapítvány által rendelkezésre bocsátott öt millió dollár közötti különbség.

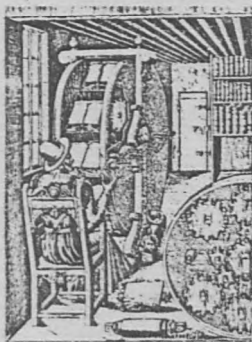
Bár a tervek csaknem fele még nem zárult le, mégis az elmúlt öt év mérlegeként komoly eredmények könyvelhetők el. Ezeket - nagyobb egységekbe összefogva - Clapp a következőkben sorolja fel.

Az állománygyarapítás összehangolása összefoglaló cím alatt szerepel a Farmington Plan kiterjesztése, az Union List of Serials in Libraries of the United States and Canada (Az USA és Kanada könyvtáraiban lévő időszaki kiadványok központi címjegyzéke) c. kiadvány 3. kiadása, a National Union Catalog of Manuscript Collections. Ismertetés: Könyvtári Figyelő. 5.évf. 1959. 8.sz. 30-32.p.

Az állományvédelem cím alá sorolható: a könyvpapír romlásának megakadályozására, a restaurálás és a könyvkötés megjavítására végbevitt tervek.

A könyvtári munka összehangolása cím alatt: a szabványosítás kérdése, a katalogizálás, osztályozás alapelveinek összehangolása, a bibliográfiai munkák megszervezése, az együttműködésen alapuló könyvfeldolgozás és az "előzetes katalogizálás" előmozdítása.

A jubileumi jelentés azután az előző évi jelentés csoportosításában (a bibliográfiai feltárás, a fizikai birtokbavétel eszközeinek és a könyvtári munka adminisztrációjának megjavítása) az utolsó költségvetési év folyamán segélyezett új terveket sorolja fel. (BZ)

5th ANNUAL REPORT

for the period ending June 30, 1961

COUNCIL ON LIBRARY RESOURCES, Inc.
125 CONNECTICUT AVENUE, N.W. WASHINGTON 6, D.C.

Az Országos Széchényi Könyvtár kiadásában a közeljövőben megjelenik a

KURRENS KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK A MAGYAR KÖNYVTÁRAKBAN LELŐHELYJEGYZÉK

1962

c. kiadvány

A kötet kb. 13 000 kurrens folyóirat címét közli.

A kiadvány célja, hogy a könyvtárosok és a kutatók számára tájékoztatást nyújtson a könyvtárakba járó periodikumok lelőhelyéről, elősegítse, hogy az érdeklődők minél gyorsabban hozzájussanak a számukra szükséges folyóiratokhoz.

A külföldi folyóiratok címjegyzékének ára 50.- Ft. lesz.

REVUE INTERNATIONALE DE LA DOCUMENTATION

Publication trimestrielle de la

FEDERATION INTERNATIONALE DE DOCUMENTATION (F.I.D.)

7, Hoivweg, La Haye, Pays-Bas

REVUE DE LA DOCUMENTATION. REVIEW OF
DOCUMENTATION.

Fédération Internationale de Documentation.

The Hague, 14(1947)-28(1961).

13. vol. 1946-ig: FID Communicationes.

29. vol. 1962-től: Revue Internationale
de la Documentation.

002(10)(05)

VOL. 29

Février 1962

No. 1

Négy év múlva lesz a FID létrejöttének 70-ik évfordulója. A Szövetség lapja idei 27. évfolyamának első száma az évforduló megünneplésével kapcsolatban számos előkészületről, valamint a FID munkájában beállott változásokról számol be. A Revue békőszöntő cikke örömmel közli, hogy a szerkesztés munkájára sikerült Herbert Colblans-ot megnyerni. Megváltozott a Revue címe is: Revue Internationale de la Documentation-ra. A címváltozás a folyóirat és a FID tevékenységének egyetemesebbé válását is jelzi.

Az alábbiakban a folyóirat eddig megjelent - és a Könyvtártudományi Szak-könyvtárban megtalálható - évfolyamainak leírását adjuk:

IID COMMUNICATIONES.

Institut International de Documentation.

La Haye. 1(1934)-5(1938)

6. vol. 1939-től: FID Communicationes.

002(10)(05)

- 1. vol. 1934. 1-4. fasc. Index. 11 lev.
- 2. vol. 1935. 1-4. fasc. Index. 11 lev.
- 3. vol. 1936. 1-4. fasc. Index. 10 p.
- 4. vol. 1937. 1-4. fasc. Index. 25 p.
- 5. vol. 1938. 1-4. fasc. 170 p. Index.
11. lev.

FID COMMUNICATIONES.

Fédération Internationale de Documentation.

La Haye. 6(1939)-13(1946).

5. vol. 1938-ig: IID Communicationes.

14. vol. 1947-től: Revue de la Documentation.

002(10)(05)

- 6. vol. 1939. 1, 3-4. fasc. Index. 24 p.
- 7. vol. 1940. 1-4. fasc. 116 p. Index. 18 p.
- 8. vol. 1941. 1-4. fasc. 72 p. Index. 12 p.
- 9. vol. 1942. 1-4. fasc. 64 p. Index. 12 p.
- 10. vol. 1943. 1-4. fasc. 40 p.
- 11. vol. 1944. 1. fasc.

13. vol. 1946. 4. fasc. 10-13. vol. Index.
31 p.

- 14. vol. 1947. 2-4. fasc. Index. 10 p.
- 15. vol. 1948. 1-4. fasc. 100 p. Index. 16 p.
- 16. vol. 1949. 1-4. fasc. 124 p. Index. 24 p.
- 17. vol. 1950. 1-8. fasc. 244 p. Index. 38 p.
- 18. vol. 1951. 1-4. fasc. 220 p.
- 19. vol. 1952. 1-4. fasc. 160 p.
- 20. vol. 1953. 1-4. fasc. 212 p.
- 21. vol. 1954. 1-4. fasc. 186 p.
- 22. vol. 1955. 1. fasc.
- 23. vol. 1956. 1-4. fasc. 164 p.
- 24. vol. 1957. 1-4. fasc. 154 p.
- 25. vol. 1958. 1-4. fasc. 136 p.
- 26. vol. 1959. 1-4. fasc. 136 p. Index. IV p.
- 27. vol. 1960. 1-4. fasc. 180 p. Index. IV p.
- 28. vol. 1961. 1-4. fasc. 184 p. Index. IV p.

LIBRARY COOPERATION IN NEW YORK Council of Higher Educational Institutions in New York City.

New York.

SORSZ.

- 3. no. 1960. 4 p.
- 4. no. 1961. 4 p.
- 5. no. 1962. 6 p.

A Council of Higher Educational Institutions in New York City (New York város Felsőoktatási Intézményeinek Tanácsa) nem rendszeres időközökben kibocsátott folyóiratában, a Library Cooperation in New York-ban (Könyvtári Együttműködés New York-ban) számol be a metropolis felsőoktatási intézményeinek könyvtári együttműködését érintő eredményekről. A KMK könyvtárába eddig érkezett három számból (3.no. 1960. May, 4.no. 1961. January, 5.no. 1962. March) két érdekesebb beszámoló érdemel megemlítést.

Az első (3.no. 1-3.p. és 4.no. 2.p.) a New York város területén élő főiskolai hallgatók könyvtárhasználatának mértékére vonatkozó adatokat összegezi. A metropolisz 77 egyetemét, illetve főiskoláit intézményébe beiratkozott több mint 200 000 hallgató közül kiválasztották a város más-más részében működő 20 intézmény 5000 hallgatóját s tőle kérdőív útján érdekelték milyen könyvtárakat látogat saját intézményének könyvtárán felül.

Az adatfelvétel főbb eredményei a következők: A megkérdezett 5000 hallgató közül 3400 adott feleletet. 80%-uk az 1959-1960 oktatási évben legalább egy-

szer más könyvtárat is igénybe vett. A 80% fele legalább egy más könyvtárat, a másik fele két vagy több könyvtárat rendszeresen - havonta egyszer, vagy többször is látogatott. Az adatfelvétel eredménye alapján próbálják az egyes főiskolai intézmények könyvtárának körülményeit, állományát javítani s a város jobban igénybevetett közművelődési könyvtárainak számát az illető kerületekben szaporítani.

A másik cikk (4. no. 3-4.p.) a Brooklyn belvárosban működő főiskolai könyvtárak központi folyóirat-katalógusának előkészületéről számol be. Az együttműködő kilenc könyvtár több mint 30 000 főiskolai hallgató könyvtári ellátásáról gondoskodik.

* * *

A folyóiratot kibocsátó Council-ban összesen 50 főiskola és egyetem van képviselve. Ennek az 50 intézménynek könyvtárai közötti együttműködést kívánja a Council biztosítani. Eddig az alábbi két jelentésben számolt be működéséről:

1. Cooperative Library Service for Higher Education (Könyvtári együttműködés főiskolai oktatás számára),

2. Cooperative Program for the Development of Reference and Research Library Resources in New York State (Együttműködési program a New York állam területén lévő felvilágosító és tudományos könyvtárak fejlesztésére). (BZ)

Nevelési enciklopédiák. Angol, amerikai, német, svájci és francia művek.

Nevelési szótárak.

Nevelési cimtárak és évkönyvek.

Általános, alsó és középfokú, főiskolai és egyetemi, egyéb nevelési intézmények.

Hivatalos kiadványok: Unesco-kiadványok, angol kiadványok, törvények, helyi hatóságok által kibocsátott jogszabályok.

Egyetemi és főiskolai almanachok, prospektusok.

Neveléstudományi kutatómunka. Idevágó amerikai, angol, Unesco-művek; doktori értekezések, kutatóintézeti beszámolók.

Nevelésügyi szervezetek.

Nemzetközi, angol, amerikai szervezetek kiadványai. Az angol vizsgáztató szervek kiadványai.

Nevelési folyóiratok. Folyóirat-bibliográfiák; angol, nemzetközi, amerikai folyóiratok; speciális nevelési folyóiratok; napilapok.

Könyvtári együttműködés és bibliográfiai szolgálatok. Az angol neveléstudományi intézetek könyvtárainak egymás közötti és a tanárképző főiskolák és tanítóképző intézetek könyvtáraival való együttműködése. A londoni körzet kiemelkedőbb nevelési könyvtárai.

Iskolai tankönyvek. Tankönyvgyűjtemények, a tankönyvekre vonatkozó irodalom.

A Nevelési könyvtárak Osztályozási rendszerei. A TO, a National Union of Teachers Library által eszközölt módosítások.

Nevelési bibliográfiák. Nagy gondolkodók és reformátorok életrajzai.

Nevelési referálólapok.

Nevelési statisztikák.

A kiadvány anyagában betűrendes név- és tárgymutató ad eligazítást. (BZ)

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

az alábbi tájékoztató folyóiratokat adja ki:

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ. Megjelenik évente 10 száma. Közli a külföldi és hazai könyvtári szakirodalmat ismertetését. Előfizetési ára évi 40.- Ft.

KÖNYVBARÁT MOZGALMI HIRADÓ. Megjelenik köthettként. Közli az ország-szerte kibontakozó mozgalom tapasztalatait, híreit. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A LEGFRISSEBB FOLYÓIRATOKBÓL. Hetenként rövid referátumokban számol be a Könyvtártudományi Szakönyvtárba beérkezett folyóiratok cikkeiről. Díjtalan.

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR HIRLAPOK CIKKEIRŐL. Megjelenik havonta. Közli a könyvtári vonatkozású hírlapcikkek bibliográfiáját és a jelentősebb cikkek ismertetését vagy teljes szövegét. Díjtalan.

A kiadványokat az érdeklődők megrendelhetik a KMK Kiadvány-részlegénél (Budapest, VIII. Arzenum u. 3.)

KIMMANCE, S.K.: A guide to the literature of education. Rev. ed. (London), 1961. [3], 86 p. = Education Libraries Bulletin. Suppl. 1. no.

Az Education Libraries Bulletin jelen melléklete az 1958-ban megjelent Supplement bővített és átdolgozott változata. A benne adott bibliográfia - a bevezetés tanúsága szerint - nem kíván a teljesség igényével fellépni, mindössze arra utal: milyen különböző kategóriákba tartozó irodalmat kell a neveléstudományi könyvtár állományának tartalmaznia. A felsorolt segédkönyvek tehát ezeknek a különböző csoportoknak jellemző példái. A kiadvány egyes fejezetei - az alábbi sorrendben - egy-egy ilyen nevelési irodalom-csoporttal foglalkoznak.

Nevelési Művek bibliográfiája.

Általános bibliográfiák, nemzeti bibliográfiák, nemzetközi bibliográfiák, különleges nevelésügyi témák bibliográfiái.

NÉPMŰVELÉS KÜLPÖLDÖN. Nemzetközi sajtó-
szemle.

Népművelési Intézet Elméleti Oktatási
Osztálya.

Bp. 1(1960)-
SOKSZ.

37(439-87)(048.8)(05)

A Népművelési Intézet kiadványa a külföldi szakajtó cikkeiről közöl hosszabb-rövidebb referátumokat, ezenkívül közli az Intézetben lévő újabb fordítások jegyzékét.

A fordításokat az érdeklődők az Intézet könyvtárában (Budapest, I. Korvin tér 8.) használhatják és szükség esetén könyvtárközi kölcsönzés útján is megkaphatják. Az alábbiakban közöljük az Intézetben újabb elkészült fordítások jegyzékét:

01587 Kulturfunkcionáriusok levelező oktatása az NDK-ban. (Németből.)

01589 Werner-Newberry: A felnőttek részvételi érdeklődésének természete. (Angolból.)

01594 Suchodolski: A felnőttnevelés társadalmi alapjai. (Lengyelből.)

01597 Szuman: A felnövekvő ifjúság életproblémái. (Lengyelből.)

01604 Pietrasinszky: A népművelés és a nevelés feladatai a munka kulturájának emelésében. (Lengyelből.)

01607 A pekingi "Dolgozó Nép Kulturpalotájának" programja. (Fordítás kínai eredetiből a volt császári palotában működő kulturális intézmények tevékenységéről.)

01613 J. Rovan: Népművelés és televízió. (Franciából.)

01619 Peprnik L.: A kulturális forradalom feladatai. (Csehből.)

01623 Az Össz-szövetségi Tudományos és Politikai Ismereteket Terjesztő Társaság munkájának megjavításáról. (Oroszból.)

01631 A népművelési munka szerepe a művészetek megértésében és propagálásában. (Csehből.)

01634 A népművelési tevékenység metodikája. (Csehből.)

01639 Krejca: A filmesztétika alapjairól. Előadás tézisek. (Csehből.)

01651 Massaryk M.: Az esztétikai nevelés problémái (Csehből.)

01652 Jemeljanov: Segítsünk a népi kultúregyetemek szervezőinek. (Oroszból.)

01655 Mordvinov: A szovjet szocialista kultúra nemzeti formája. (Oroszból.)

01656 Popov A. (Az Orosz SzSzfK kulturális minisztere): A falusi szocialista kulturájának építéséről. (Oroszból.)

01669 Freyer K.F.: A szocialista kultúrforradalom néhány falusi problémájáról az NDK-ban. (Németből.)

01672 Overstreet H.: A népművelő, mint társadalmi vezető. (Angolból.)

01673 Karpov G.G.: A szovjet kulturáról. (Oroszból.)

01678 Jegyzék a Szovjetunióban kiadott népművelési tárgyú könyvekről. (Oroszból.)

01681 Dulgerov: A komzszomolisták kulturális mozgalma. (Bolgárból.)

01682 Hrisztov I.: A műkedvelő csoportok szakmai vezetőinek képzéséről. (Bolgárból.)

01683 Népművelési munka a városokban. (Csehből.)

01687 Pacovsky-Knobloch: A népművelési és a szocialista munkabrigádok a mezőgazdaságban. (Szlovákból.)

01692 L. Puskarev: A vallásos szokások maradványai és az ellenük való harc útja. (Oroszból.)

01695 Jeraszov: A kolhoz kulturális tanácsa. (Oroszból.)

01698 Desliu D.: Az irodalmi körök kerüljenek közelebb az élethez! (Románból.)

01699 Dimitrijeva N.: Az esztétikai nevelés dogmatizmusa ellen. (Oroszból.)

01714 Purschke H.: A bábszínház Németországban. (Németből.)

01720 Falusi népiünnep rendezése. (Csehből.)

01729 Jakovlev A.: Fotokör a falusi klubban. (Oroszból.)

01728 Herfirt W.: A faluklubban. (Németből.)

01731 Davidov: A jefimovkai kulturház munkája. Az Orosz SzSzfK kulturház versenyének nyertes járási kulturháza. (Oroszból.)

01732 Romanov: Tudományos-ateista propaganda a falusi művelődési intézményekben. (Oroszból.)

01735 Padivy K.: Fuvószenekarok hangszerezése. (Csehból.)

01741 Ciulei L.: A rendezői hivatás. (Románból.)

01746 Kubálek J.: Hogyan szervezzük meg a mezőgazdasági termelési megbeszéléseket. (Csehből.)

01747 Kubálek J.: A mezőgazdasági propaganda néhány szemléltető formája. (Csehből.)

01754 Rendezéstan és színészmesterség. (Oroszból.)

01755 Dubinyin: Az ifjúság nevelése a gyár munkatradícióinak és forradalmi hagyományainak szellemében. (Oroszból.)

01759 Popescu-Bogdanesti N.: Tudományos brigádok. (Románból.)

01760 Balan G.: A dal népszerűsége és művészi ereje. (Románból.)

01763 Kurella A. prof.: A szocializmus és a polgári kultúra viszonya. (Németből.)

01766 Mathur C.: Az audó-vizuális szemléltető eszközök használata és alkalmazása a felnőttnevelésben. (Angolból.)

01767 Alexejev J.I.: Az esztétikai nevelés szerepe az új ember formálásában. (Oroszból.)

01770 A. Prozorov: A régi és az új a kolhozparasztság tudatában. (Oroszból.)

01774 UNIMA kiadás: Bábjáték az oktatásban.

01777 Belik A.P.: Miért lehet vitatkozni az izlésekről? (Oroszból.)

01784 Obracov: A bábszínház és a nevelés kérdéseiről. (Oroszból.)

01785 Lauerey J.: Bábjáték az iskolában (Angolból.)

01788 Dobrichovsky: A film vágása. (Csehből.)

01789 Járási kulturházak a népművelési módszertani munka központjai. (Oroszból.)

01790 Balgard Sz.: Természettudományos propaganda a klubban. (Oroszból.)

01792 Mirad O.: A filmrendezésről általában. (Csehből.)

01793 Kamenik: A filmfeliratok, film címek. (Csehből.)

AZ E L S Ő

ARAB NEMZETI BIBLIOGRÁFIA

First Arab National Bibliography
published in "Library World". = Libr. J.
87. vol. 1962. 7. no. 1437. p.
Az első Arab Nemzeti Bibliográfia az
[arab] Library World c. folyóiratban.
(11.2)

Az 1959-ben meginduló első arab könyvtári folyóiratnak, a Könyvtárak Világának 1961. július-augusztusi külön száma "Az arab kiadványok évkönyve" címen az Egyesült Arab Köztársaságban közzétett könyvek első kurrens nemzeti bibliográfiája. A kiadvány - a tankönyvek és kormányzati kiadványok kivételével az 1960. év könyvtermését tartalmazza. A jegyzékben szereplő 1263 cím a teljes könyvkiadás 95%-a.

A TO szakrendű könyvjegyzéket szerzők és fordítók névmutatója, az arab kiadók névjegyzéke és a könyvkereskedések jegyzéke követi.

A teljes könyvmennyiség egynegyedét társadalomtudományi könyvek teszik ki. A második legnagyobb kategória a szépirodalom csoportja; ennek megoszlása: 110 regény (eredeti és fordítás), 165 ifjúsági mű és 195 verses kötet, dráma és kritikai mű.

A jegyzékben szereplő művek 60 kiadó kiadványai. A teljes könyvmennyiség 90%-a 26 kiadótól származik. (BZ)

Lapunk előző számaiban a megjelent vagy előkészületben lévő kézikönyvekről, bibliográfiákról szétszórtan adtunk számot. Több olvasónk javaslatára az ilyenfajta tájékoztatást a jövőben "Segédkönyvtár" c. rovatunkban gyűjtjük össze; közöljük a kiadványokról rendelkezésünkre álló adatokat és ismertetéseket.

Bibliographie der deutschen Hochschulschriften zur Chemie. Ein systematisches Verzeichnis der in den Jahren 1957-1958 an deutschen Universitäten und Hochschulen eingereichten Dissertationen und Habilitationsschriften. Bearb. von Hanns Berndt und Siegfried Günther. Hrsg. von der Deutschen Bücherei in Leipzig. Berlin, VEB Verlag für Buch und Bibliothekswesen, 1961. 261 p.

A szakrendés bibliográfiát betűrendes névmutató egészíti ki.

*

Az Unesco Dokumentumok és Kiadványok Osztálya összeállította az Unesco 1946-1959 között megjelent kiadványainak, illetve az Unesco égisze alatt ebben az időben megjelent kiadványoknak a jegyzékét. Címe:

Catalogue général des publications de l'Unesco et des publications parues sous les auspices de l'Unesco 1946-1959/General catalogue of Unesco publications and Unesco sponsored publications 1946-1959. Paris, Unesco, 1962. XVI, 217 p.

A kétnyelvű - angol-francia - kiadás 3,50 új francia frankért vagy 1 dollárért rendelhető meg az Unesco könyvterjesztőinél. A kiadvány a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban megtalálható.

*

Dictionary of abbreviations in medicine and the related sciences. Philadelphia, Davis, 1960. - Ára: 2,50 dollár.

Mintegy 1700 rövidítést és azok feloldását közli, az orvostudomány és rokon

tudományok területéről. A feloldás néha 20 szóra is kiterjed, ha a rövidítésnek több jelentése van.

*

Dictionary of nutrition and food technology. Bender, Arnold E. New York, Academic Press, 1960. 143 p. Ára: 5,80 dollár

A kiadvány célja, hogy egyetlen szakszótárban gyűjtse össze az élelmezéskérdéseivel kapcsolatban leggyakrabban használt kifejezéseket, amelyeket az élelmezés iránt tudományos vagy gyakorlati szempontból érdeklődő különféle csoportosulások használnak.

*

Directions for abstractors and section editors of chemical abstracts. Columbus, Ohio, The Chemical Abstracts, 1960. 52 p.

Fenti kiadvány kémiai referátumok készítésére és referálé lapok szerkesztésére vonatkozóan ad á alános irányelveket, a nomenklatúrára, helyesírásra, rövidítések re, szabadalmi leírások elemzésére és a korrekúra jelekre vonatkozó utmutatással.

*

Index Biologicus. Dr. R. K. Callow, Biological and Medical Abstracts, Ltd. 4. Fitzroy Square, London W.1., 1962-1963.

Ez a készülőben lévő időszak kiadvány a tiszta biológia területén szerte a világon megjelenő cikkeket regisztrálja.

szakrendben. Közli a cikk címét, szerző-jét és a folyóiratot, amelyben a cikk megjelent

*

International dictionary of applied mathematics. General editor: Freiburger, Walter F. 1960. 1173 p. - Ára: 25,00 dollár. Megrendelhető a köv. címen: Van Nostrand, Princeton, N.J. USA.

Ez a szakszótár az alkalmazott matematika területéről való (31 fizikai és műszaki tudományra vonatkozó) szakkifejezések és módszerek definícióját adja. A fogalmak és módszerek meghatározására használt szakkifejezéseket magukat is definiálja, még abban az esetben is, ha ezek a tiszta matematika, természettudomány és technológia területéről valók inkább, mint az alkalmazott matematika területéről.

A munkát 4 nyelvű mutató egészíti ki.

*

Az Union des Associations Internationales kiadta a nemzetközi szervezetek használatos rövidítéseinek betűrendes jegyzékét. Címe:

International initialese - Sigles internationaux. Bruxelles, Union des Associations Internationales, 1962. 40 p. /FID publ. 174./

*

Az Internationale Personalbibliographie /Szerzők világbibliográfiája

Első kiadása 1936-ban jelent meg, Max Arnim szerkesztésében. A második kiadás 1944-ben látott napvilágot. Jelenleg a harmadik kiadásra dolgoznak, amelyben egy pótkötet tartalmazná az 1944-1959-es anyegyet, továbbá az 1800-1944 közötti időszak zsidó szerzőit, akik az első két kiadásban nem szerepelnek. A kötet kidolgozását G.Bock-ra és F.Hodes-ra bízta.

*

Az Unesco közgyűlésének 10. ülésén (1958) hozott határozatnak megfelelően a FID-et megbízták egy modern dokumentációs kézikönyv elkészítésével és kiadásával. A kézikönyv elkészült és az alábbi cím alatt jelent meg:

Modern documentation and information practice. The Hague, FID, 1961. X, 225 p. /FID publ. 334./

A munkát Otto Frank szerkesztette, J.E. Holmstrom, G.Schuurmans Stekhoven, H.Elsner és J.Koblitz közreműködésével. Valószínűleg spanyol nyelvű kiadásban is meg fog jelenni.

*

A Centre de Documentation des Sciences Sociales (Társadalomtudományok Dokumentációs Központja) új kiadásban jelentette meg az alábbi kiadványt:

Les organisations internationales de sciences sociales. Introduction de J. Meynaud. Paris, Unesco, 1961.

A kiadvány áttekintést ad azoknak a nem kormányzati társadalomtudományi szervezeteknek felépítéséről és tevékenységéről, amelyek az Unesco mellett tanácskozási szerepet töltenek be.

*

Radiochemistry, URSS. Vol. 1. no. 1. Juin 1961.

Előfizetési ára egy évre 15 dollár.

A Radiohimija c. szovjet folyóiratban megjelent fontosabb cikkek fordítása. A folyóirat évenként kétszer jelenik meg.

*

ROMP: Chemie-Lexikon. 1-3. Bd. Stuttgart, Franck'sche Verlagsbuchhandlung, 1962. 28,850 p. - Ára: DM 313.50

A lexikon 28 850 címszót tartalmaz.

Röviden

néhány sorban összefoglalt híreket, ismertetéseket adunk a következő oldalakon. Az anyagot a KMK szakrendszere főcsoportjainak sorrendjében közöljük. (A szakrendszerről teljes áttekintést ad a Könyvtári Figyelő 1961. évi 8. számában az 527-528. oldalakon megjelent fejsorolás.)

1

Az Üzbég SzSzk-ban 334 társadalmi könyvtár működik. Ezeknek legnagyobb részét az üzemekben, a különböző intézményekben, illetve a házközelési igazgatóságokon szervezték meg. A könyvtárak kezelését túlnyomórészt nyugdíjasok látják el.

A társadalmi könyvtárak állománya egyrészt a könyvtáraktól kapott duplum-példányokból, másrészt az olvasók könyvajándékaiból gyarapszik. (Bibliotekar' (Moszkva), 1962. 5.sz. 40.p.)

*

Az olasz könyvtárak központi katalógusát készítő Országos Központ jelenű, hogy a "Primo Catalogo Collettivo delle Biblioteche Italiane" rövidesen megjelenik. Ez a nagy, átfogó vállalkozás a kutatók és a bibliográfiai intézmények régi kívánságát teljesíti. A Központi Katalógus a továbbiakban - a tervek szerint - évenként 3-3 kötetben fog megjelenni. (Bücher und Zeitschriften Italiens, 4.Jg, 1961. 12.no. 2159. p.)

*

A Pardubice melletti Opocinek községben, melynek mindössze 330 lakosa van, gyermekkönyvtári tanács létesült a községi könyvtárban - gyermekekből. A tanács 5 tagból áll és a tanácsot a könyvtáros javaslatára a közregi könyvtár tanácsa hagyja jóvá. A tanácsnak tagja lehet minden 7-15 éves ifju olvasó, aki jó előmenetelt tanusit az iskolában. A tagsághoz szülői beleegyezésre van szükség. A tanács saját kebeléből elnököt és jegyzőt vá-

laszt. Összejöveleteit a szükség szerint tartja, de kéthetenként legalább egyszer ülésezni kötelek. A tanácsban tanácskozási joggal részt vesz a könyvtáros vagy a községi könyvtár tanácsának valamelyik tagja. A tanács javaslatot tesz az ifjusági könyvek beszerzésére, részt vesz a könyvtár rendezvényeinek megszervezésében, segítséget nyújt a kölcsönzésben, tanácsot ad a könyvtárosnak a kötelező iskolai olvasmányok beszerzése biztosításához és szervezi a "Példaadó Olvasó" elnevezésű versenyt. A tanács rendszeres naplót vezet murkájáról. (Čtenár, 14.roc.1962. 5. no. 176. p.)

*

Az U.S. Book Exchange (USBE-Amerikai Egyesült Államok Könyvcseré Alapja) 1961. évi jelentése szerint az elmúlt évben szerte a világon 2852 könyvtár között 613 638 kiadványt osztott szét az USBE; ebből 56 422 volt a könyv (az 1960. évben szétosztott mennyiség több mint kétszerese), a többi folyóirat és sorozati mű. Cserepéldány és ajándékként ugyanakkor 1,207 586 kiadvány érkezett külföldről. (L.C. Inf. Bull. 21. vol. 1962. 13.no. 153-154.p.)

*

A Centre International d'Études Supérieures de Journalisme pour l'Amérique Latine (A zszurnalisztika felsőfoku tanulmányozásának latin-amerikai nemzetközi központja) 1961. aug.28.-tól, okt.27-ig tartotta Quitóban második évi ülését (tanfolyamit), 20 Unesco-ösztöndijas, 2 latin-amerikai ösztöndijas, 51 professzor és újságíró részvételével, Latin-Amerika 14 államából. A tanfolyamnak 16 előadója volt, többek között Kafel, a Varsói Egyetem zszurnalisztikai fakultásának dékánja.

A quitoi központot 1959.okt. 14-én hívták lét-

re, az Unesco közreműködésével. A központtanulmányozza a sajtó és az újságíró-iskolák helyzetét Latin-Amerikában és alapvető munkákat ad ki a tájékoztatás kérdéseiről. (Chronique de l'Unesco. 8. vol. 1962. 3. no. 123.p.)

*

Mintegy 2000-en vettek részt azon a 8. országos konferencián, amelyet 1961.okt. 22-26-án rendeztek Bostonban, az Egyesült Államok Unesco-Bizottságának védnöksége alatt és a bostoni Egyetem közreműködésével. A konferencia témája a következő volt: "Afrika és az Egyesült Államok: az elképzelések és a valóság". Ez volt eddig a legnagyobb szabású konferencia, amelyet az Egyesült Államokban Afrikáról rendeztek. (Chronique de l'Unesco. 8.vol. 1962. 2. no. 79. p.)

*

A FID a következő években az alábbi konferenciákat rendezte:

28. konferencia, Hágában, 1962.szept.24-29.én. Ez a konferencia munkaértekezlet lesz, nyilvános ülés nélkül.

29. konferencia, Stocholmban, 1963-ban. Ez is munkaértekezlet lesz, de nyilvános ülést is foglalkoztatni, a regionális dokumentációs csoportokkal együtt.

30. konferencia, Hollandiában, 1964-ben. Munkaértekezlet nyilvános ülés nélkül.

31. konferencia, Washingtonban, 1965 szeptemberében. Ezen egész sereg nyilvános ülés lesz, amelyek programja még nincs meghatározva. (Bibliographie, Documentation, Terminologie. 2.vol. 1962. no.2. 43.p.)

3

A csehszlovák Központi Könyvtárügyi Tanács lapja, a Knihovnik 1962.évi. 4. száma rövid közleményben tájékoztatja olvasóit arról, hogy a szlovák Nemzeti Könyvtár funkcióját betöltő Matica slovenská 1963-ban ünnepli fennállásának 100. évfordulóját. E jubileumot új épületében szeretné megünnepegni. Ennek érdekében a Szlovák Építőművészek Szövetségével karöltve pályázatot hirdettek az új épület építészeti megol-

dására. A pályázatra 15 pályamunka érkezett be. Az I. díjat nem adták ki, a II. díj összege 20 000 Kcs, a III. díj összege 16 000 Kcs volt.

*

Az Amerikai Egyesült Államok Művelődésügyi Minisztériuma által kiadott jelentés szerint az egyetemi és főiskolai könyvtárakban a férfi könyvtárosok száma a 1957/1958 - 1959/1960. időszak alatt 2741-ről 3264-re (19.1%), míg a női könyvtárosoké 6358-ról mindössze 6675-re (5%) növekedett. (Libr.J. 87.vol.1962.7.no.1437.p.)

*

Az Amerikai Egyesült Államok Földművelésügyi Minisztériumának könyvtára 1962. márciusában ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Nevét ebből az alkalomból - érdemeire és fontosságára való tekintettel National Agricultural Library-ra (Országos Mezőgazdasági Könyvtár) változtatták. A könyvtár 1862-ben 1000 darabból álló állománnyal kezdte el működését. Jelenlegi állománya hozzávetőlegesen 1,186 000 kötetből áll. Több mint 200 ország mintegy 30 különböző nyelven irt kiadványát kapja rendszeresen. (L.C.Inform. Bull. 21.vol. 1962. 13. no. 150-151.p.)

9

A Lett SzSzK Köztársasági Könyvtára a gyufacímkeket is felhasználja a könyvpropaganda céljára. Egyes címkeken ilyen szöveget olvashatunk: "Aki sokat olvas, sokat is tud" "Vegye igénybe a könyvtárközi kölcsönzést" "A mikrofilm helyettesíti a könyvet". (Bibliotekar'. 1962. 4. no. 62.p.)

*

"A tudás segíti életünket" elnevezésű lengyelországi olvasóverseny befejezésére ősszel kerül sor. Az ünnepélyes eredményhirdetés és a díjkiosztás a Könyvbárátok Kongresszusa ugyancsak ősszel megrendezendő összejevetelén lesz. (Poradnik Bibliotekarza. 14. rok. 1962. 3-4. no. 83.p.)

*

Egyenlítő-Afrikában a felnőtt lakosság több mint négyötöde nem tud írni-

olvasni. Az analfabéták száma csaknem kétszerese a világtágnak, 25 millió iskoláskorú gyermek közül 13 milliónak semmi lehetősége sincs iskolába járásra, s a 12 millió "kivételezett"-nek a fele sem végzi el az elemi iskolát. Száz közül legfeljebb 3 gyermek járhat középiskolába s legfeljebb két ezreleknek van kilátása felsőbb tanulmányok folytatására.

Ezek az adatok az Unesco által nemrég kiadott, Egyenlítő-Afrika oktatásügyével foglalkozó brosurából valók. Címe: GREENOUGH, Richard: Rendez-vous africain. Az 50 oldalas szöveget 18 fénykép és Afrika térképe egészíti ki. (Chronique de l'Unesco, 8.vol. 1962. 2. no. 78.p.)

*

Az Association of Hospital and Institution Libraries (Kórházi és Intézeti Könyvtárosok Egyesülete) negyedévenként megjelenő lapjának 1962. évi 2. száma "Az ex librisek visszahozzák a könyvet" cí. cikke beszámol róla, hogy humoros ex librisek alkalmazása elősegítette, hogy az u-

This book has come as a friend
to visit you in your illness.

But you mustn't be selfish with it
for there are so many other
ill people in the hospital
who would enjoy it, too.

So won't you PLEASE see that it
gets back to the library?

This will be your way of saying

Thank you!

Books on medicine, as you must know
are extremely expensive as books go

But the very important things they know
they freely impart to you — and so

In appreciation of this fact
do be kind and get this book back

So that someone else may read it, too
this is the friendly thing to do

This is your way of saying

Thank you!

többi tíz évben alig tűnik el könyv a kórházakban. Az ex librisek szövege ui. a betegek jóézésére apellál s azzal, hogy előlegezi a köszönetet a feltételezett megértésükért, már előre le is kötelezi őket.

Azelőtt a New York-i kórházakban felvett Puerto Rico-beliek és más spanyol nyelvű betegek a kölcsönzésre szánt könyveket szapora "Gracias! Gracias!" köszönetnyilvánítás sal vették át a könyvtárostól s ajándéknak tekintve megtartották maguknak. A könyvveszteség így az ő esetükben 100 százalékos volt. Most előlvasva az ex libris-t, ők könyvelik el maguknak a köszönetet a könyv becsületes visszaszármaztatásáért.

A két ex libris szövege darabos magyar fordításban így hangzik:

Az orvostudományi könyvek — mint azt bizonyára Ön is tudja — nagyon drága holmik.

Mégis mindazt, mit magukban rejtenek, ingyen is elárulják Önnek.

Ernek tudatában sziveskedjék a könyvet visszajuttatni, hogy más is elolvashassa. Ez baráti tett lesz az Ön részéről s ez a helyes módja azt mondania: Köszönöm!

Ez a könyv barátként jött beteglátogatóba Önhöz.

De nem szabad önző módra megtartania, hisz' annyi sok más betegnek szerezhetne még örömet.

Ezért sziveskedjék gondoskodni róla, hogy visszakerüljön könyvtárunkba. Az a helyes módja, hogy azt mondja: Köszönöm!

A Council on Library Resources, Inc. f. év márciusában 19 380 dolláros segítyt nyújtott az ALA-nak a közművelődési könyvtárakban alkalmazható egyszerű könyv kölcsönzés-ellenőrző eljárás kialakítására. Az eljárás alapjául az "ön-kölcsönző" módszer szolgál; felhasználást nyer majd benne az a "The little giant" (A kis óriás) nevű regisztráló gép, amelyet az elmúlt év folyamán szerkesztettek erre a célra. (CLR, Recent Developments. 1962. 73. no. 1-2.p.)

10 - 11

Tokióban Kelet-Ázsia különböző kulturáinak tanulmányozására új központot állítottak fel, egy híres kutató intézet, a Tokyo Bunko helyiségében. Ez a központ lesz a magja annak az intézmény-hálózatnak, amely az Unesco-val szoros együttműködésben Kelet és Nyugat kölcsönös megértését fogja szolgálni.

Az új szervezett programja nemzetközi jellegű. Feladatai közé tartozik elsősorban az ázsiai tudósok együttműködésének elősegítése, rendszeres cserekapcsolat fenntartása. Kérésre, a

központ megküldi karton- vagy mikrofilm-szolgáltatás formájában a Kelet-Ázsia politikai, gazdasági és társadalmi fejlődésére vonatkozó anyagot, közvetíti a bibliográfiai anyag cseréjét valamennyi, e területhez tartozó ország között, beleértve a Kínai Népköztársaságot is. Szótárak szerkesztése és történeti dokumentumok kiadása mellett a központ koordinálja a több tudományterületet érintő tanulmányokat, amelyek között ilyen témák szerepelnek: a falu fejlődése és a társadalmi változások Kelet-Ázsiában; társadalmi rétegződés és mobilitás az ázsiai országokban; nagy ázsiai városok története és fejlődése; kihalóban lévő népcsoportok antropológiai tanulmányozása, stb.

Társintézmények felállítását tervezik a közeljövőben Delhiben, Beirutban és Damaszkuszban. (Chronique de l'Unesco, 8.vol. 1962. 2. no. 74.p.)

Az Unesco szerződést kötött a bolgár Elin Pelin Bibliográfiai Intézettel az 1852-1960 időszakra vonatkozó bolgár másodfoku bibliográfia kéziratának elkészítésére.

Ugyancsak Unesco szerződéssel készült el a magyar másodfoku bibliográfia az 1958-1960 tárgyévekre. (A Bély-Wendelin-féle másodfoku bibliográfia folytatása.) A kiadás költségeit Magyarország kell fedeznie. Remélhetőleg a fontos segédeszköz rövidesen megjelenik. (Bibliographie, Documentation, Terminologie, 2. vol. 1962. 2. no. 23. p.)

A Bruxelles-i Szabadegyetem Szociológiai Intézete kebelében Délkelet-ázsiai Központot alakítottak. Az új központ Délkelet-Ázsia aktuális problémáival foglalkozik. Feladatai közé tartozik egy szakkönyvtár felállítása és a szakirodalom (könyvek, folyóiratok, újságok) dokumentációs feltárása. (Bibliographie, Documentation, Terminologie, 2.vol. 1962. 1.no. 3.p.)

A Centre National de la Recherche Scientifique (a Tudományos Kutatás Országos Központja) 10 000 frankos pályázatot hirdetett meg új elgondolások ösztönzésére a tudományos dokumentáció területén. A pályázóknak egy új dokumentációs központ tervét kell kidolgozniuk, s

a pályázatnak ki kell terjednie olyan módszerekre, amelyek a lehető legnagyobb számú dokumentum lehető legrövidebb időn belül történő begyűjtésére, az információk kivonatolására, osztályozására, jelzetezésére, kódolására, tárolására, a tárolt információk visszakeresésére, az eredeti dokumentumok reprodukálására és esetleges fordítására vonatkoznak. A pályázat bejelentési határideje 1962. szept. 30. (B. Bibl. Fr. 7. ann. 1962. 3. no. 168. p.

*

Az elmúlt év őszi-téli időszaka a könyvtári és bibliográfiai értekezletek, tanácskozások és szemináriumok időszaka volt a Szovjetunióban. A Szovetszkaja Bibliografija 1962. évi 1. száma beszámol az 1961. nov. 27.-től dec. 2.-ig tartó, a szovjet közművelődési könyvtárakban bevezetett szabaddolc rendszerrel kapcsolatos kérdések megvitatásáról. 1961. dec. 14.-én és 15.-én a tudományos és műszaki tájékoztatás, illetve propaganda megjavítására teendő intézkedések tárgyában tartottak Moszkvában értekezletet. Egy héttel később, 1961. dec. 21-23.-án a másodfokú bibliográfiai tárgyakban tartottak országos módszertani értekezletet a leningrádi Szaltükov-Scsedrin Könyvtárban.

13

A szovjet hatalom fennállása alatt Puskin műveit 2043 ízben adták ki a Szovjetunió népeinek 70 nyelvén, 95,914 000 példányban. (V Mire Knig. 1961. 12. no. borítólap.)

*

Az Unesco Afrika programjának keretében, 1962. júl. 16.-aug. 3.-án Kenyában tanulmányi gyakorlat lesz, amely az új afrikai abc-ken megjelenő olvasmány-szövegek előállításának szakembereit (szerzőket, fordítókat, illusztrálókat, technikai szerkesztőket, kiadókat) gyűjti össze. Az Unesco - pályázat útján - 30 ösztöndíjat ajánlott fel Egyenlítő-Afrika tagállamainak és csatlakozó tagjainak erre a célra, nevezetesen az olvasást most megtanult felnőttek számára készülő olvasókönyvek (olvasmány-

szövegek) előállításával kapcsolatos problémák tanulmányozására.

A tanulmányi gyakorlat elméleti és gyakorlati részből áll, s angol és francia nyelven tartják. (Chronique de l'Unesco. 8. vol. 1962. 2. no. 71-72. p.)

*

A bonni Deutsche Afrika-Gesellschaft (Német Afrika-Társaság) kiállítást tervez élő afrikai írók német nyelven megjelent szépirodalmi műveiből. A frankfurti Börsenblatt közli a Társaságnak e tárgyban a kiadókhöz intézett felhívását. (Börsenblatt (Frankfurt a.M.) 18. Jg. 1962. 35. no. 776. p.)

A

KÖNYVTÁROSOK BOLTJÁBAN

(Bp. VI. Népköztársaság utja 16.)

Az alábbi könyvtári kiadványok kaphatók

TAKÁCS József: A könyvtári szolgálat jogi szabályozása.

DOMANOVSKY Ákos: A könyvtári címleírás irányelvei.

TOMBOR Tibor: A könyvtári állomány védelme.

KOVÁCS Máté: A magyar könyv- és könyvkultúra a szocializmus kezdeti szakaszában.

SZ. NÉMETH MÁRIA: A központi folyóirat címjegyzék kérdései.

BALÁZS Sándor: Nemzetközi Dokumentációs Szövetség.

SZ. NÉMETH MÁRIA: A központi katalógus jelenlegi feladatai.

■ ■

A könyvtártudományi kutatás kérdései (A KMK ankétja. Bp. 1960. jun. 13-14.)

UJABB KÖNYVEK
A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁRBAN

1. ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

1. M 36

Of, by, and for librarians. Further contributions to library literature. Selected by John David Marshall. Hamden, Conn., The Shoe String Pr. 1960. XV, 336 p. 22 cm.

Soksz.

Az 1. kiad. címe: Books, libraries, librarians.

3-72

02(082)

**1.1 KÖNYVTÁRTUDOMÁNY
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI KUTATÁSOK**

1.1 B 81

Todor Borov za 60-godisnjata na 30 januari 1961. [Izd.] Bólgarszki Bibliografzski Insztitut "Elin Pelin", Szofija, Katerda[!] Bibliotekoznanie i Bibliografija pri FIF na Szofijszkija Dörzsvaven Universzitet, Szofija. Szofija, 1961. 44 p. 1 t. 24 cm

3-41

92 Borov T. 012 Borov T.
02(497.2)(061.1055.6)

1.16 KÖNYVTÁRKOZI KÖLCSONZÉS

1.46 K 64

KOŁODZIEJSKA, Jadwiga

Wypożyczenie międzybiblioteczne w praktyce bibliotek powszechnych. [Publ.] Biblioteka Narodowa Instytut Książki i Czytelnictwa, Warszawa. Warszawa, 1959. 2, 80 p. 26 t. 29 cm.

4-13

021.64:025.6(047)

**1.6 KONFERENCIÁK,
KONGRESSZUÁK**

1.6 A 89

Assembly of State Librarians, 2., 1960 Proceedings of the - - . Held at the Library of Congress, Nov. 16-18, 1960. Ed. by James R. Bowman. Washington, 1961. 72 p. 26 cm.

Soksz.

4-70

027.54(73)(061.053.7)

**1.7 KÖNYVTÁROSKÉPZÉS
TÖVÁBBKÉPZÉS**

1.7 H 93

Hresztomatija bibliotecsnuh tekstov na angliszskom jazúke sz primecsanijami i szlovarem terminov. - (English reader for students in librarianship with notes and glossary.) Szoszt. O.V. Britaniszskaja, I.N. Gilinszkij [i dr.]. [Izd.] Leningradszkij Goszudarsztvennűj Bibliotecsnuj Insztitut im. N.K.Krupszkoj, Leningrad, 1961. 220 p. illusztr. 23 cm.

3-165

02(082)=20:420-07(075.8)

1.7 V 31

VANN, Sarah K[atherine]

Training for librarianship before 1923. Education for librarianship. Prior to the publication of Williamson's report on Training for library service. [Ed. by the] American Library Association. Chicago, 1961. VIII, 242 p. 24 cm. Bibliogr. 194-196. p. Soksz.

3-203

378.902(73)"188/192"

2. ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

2. B 61

Biblioteki v Rumúnszkoj Narodnoj Reszpublike. Buhareszt, Meridienu. 1961. 80 p. 7 t. 21 cm.

2-85

02(498)(091)=82

2. B 61

Les bibliothèques dans la République Populaire Roumaine. Bucarest, Meridiens, 1961. 76 p. 7 t. 21 cm.

2-48

02(498)(091)=40

2.5 KÖNYVTÁRSTATISZTIKA
(ÁLTALÁNOS)

2.5 H 27

Handbuch Österreichischer Bibliotheken.
Hrsg. Vereinigung Österreichischer Biblio-
thekare. Wien, Österreichische National-
bibl. 20 cm.

/Biblios-Schriften./

[1.] Österreichische Bibliotheken. Sta-
tistik und Personalverzeichnis. 1957. XIX,
171 p. /14. Bd./

2. Statistik und Personalverzeichnis.
Stand 1960. 1961. XIV, 143 p. /31. Bd./

31102(436) o23.5(436)(083.81) 2-34

3. KÖNYVTÁRFAJTÁK

3.1 NEMZETI ÉS ÁLTALÁNOS
TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRAK

3.1 A 15

ABUSCH, Alexander

Unsere Epoche erfordert Humanisten der
Tat. Rede ... zur 300-Jahrfeier der
Deutschen Staatsbibliothek am 24. Okt.
1961 in der Deutschen Staatsoper, Berlin.
(Berlin, [1961]. 28 p. 27 cm.

o27.54(43-2.1)(042.5) 4-6
o21(43)(042.5)

3.1 B 55

[Berlin], Deutsche Staatsbibliothek

Aus der Arbeit der Deutschen Staatsbib-
liothek. Dokumente und Berichte. Leipzig,
Harrassowitz, 1961. 134 p. 2 t. 23 cm.
/Zentralblatt für Bibliothekswesen.

81. Beih./ 3-152
o27.54(43-2.1)

3.1 B 55

[Berlin], Deutsche Staatsbibliothek

Benutzungsführer. (Bearb. von Willy Un-
ger. 5., veränd. Aufl.) Berlin, 1961.
131 p. illusztr. 21 cm.

o27.54(43-2.1)(083.85) 2-113

3.1 B 55

[Berlin], Deutsche Staatsbibliothek

Deutsche Staatsbibliothek 1661-1961.
Leipzig, Verl. für Buch- und Bibliotheks-
wesen, [1961]. 30 cm.

1. Geschichte und Gegenwart. (Red. Horst
Kunze, Werner Dube, Günter Fröschner.)
XII, 471 p. 4 t. illusztr.

2. Bibliographie. (Bearb. Peter Kittel.)
XIII, 143 p.

o27.54(43-2.1)(091) 4-96
o27.54(43-2.1):016

3.1 W 32

Washington, Library of Congress

Departmental and divisional manuals. 14.
no. General Reference and Bibliography
Division. Rev. ed. Washington, 1958. [6],
40, [16] p. 26 cm.

027.54(73) Washington:025.5 4-36

3.33 MUSZAKI KÖNYVTÁR

3.33 I 58

Industrial technical library. A bib-
liography. Literature recommendations.
(Prep. by The John Crear Library, Chica-
go in cooperation with the Office of
Technical Services, U. S. Department of
Commerce.) Washington, Office of Indus-
trial Resources International Coopera-
tion Administration, 1960. 264 p. 28 cm.
Soksz.

019.941:{026:62} 4-39

3.4 KOZMÜVELŐDÉSI
KÖNYVTÁRAK

3.4 L 76

LOHEN-STEFANKO, Franciszek

Z doświadczen bibliotekarza gminnego.
Warszawa, Wiedza Powszechna, 1954. 35 p.
illusztr. 21 cm.

I. Gorcze, Gminna Biblioteka Publiczna
o27.52(438) 2-122

3.4 B 44

KRAUS, Joe [alcker]

William Beer and the New Orleans Libra-
ries, 1891-1927. (Chicago), 1952. 18 p.
28 cm.

/ACRL monographs l. no./
Soksz.

Bibliogr. 11 -13 p. 4-9
o27.022(73)New Orleans"1891/1927"
92.02(73)Beer, W.

3.4 V 91

VISWANATHAN, C[aduveti] G[urusubramanya]

An introduction to public library or-
ganization with special reference to In-
dia. (2. ed.) London, Asia Publishing
House, (1961). XVIII, [2], 201 p. [4] t.
19 cm.

o27.52(023) 2-154

3.4 W 70

WILKENS, Erik

Die Öffentliche Bücherei. Ziele und Wege ihrer Arbeit. Berlin, 1961. 12 p. 21 cm.

/Druckschriften der Arbeitsstelle für das Büchereiwesen 2. No./

027.4.022:21.1

2-71

3.4 Z 73

(ZSAK, D. K.)

Tehnika radotü oblasztnoj biblioteki. Insztrukcija i metodiceszkie ukazanija. (Szoszt. - - e) [Izd.] Biblioteka im.Vi. Lenina, Moszkva. Moszkva. 1959. 191 p. 22 cm.

3-137

027.53(47)(083.13)

3.6 ISKOLAI ÉS
GYERMEKKÖNYVTÁRAK

3.6 G 29

COREY, Patricia Blair

School library services for deaf children. Washington, Alexander Graham Bell Assoc. for the Deaf, (1960). 5, II, 2, 142 p. 23. cm.

/The Lexington School for the Deaf. Education series 2.b./

Soksz.

3-29

027.6:362.42(73)

371.912(73)

021.3(73)

3.6 M 53

MENESES RODRIGUEZ, Mercedes

El laminario en las bibliotecas juveniles. ([Ed.] Biblioteca Nacional "Jose Martí", La Habana.) La Habana, 1960. 146 p. illusztr. 22 cm.

/Coleccion manuales tecnicos 1.no./

Bibliogr. 137-146.p.

3-

025.177:027.625

025.177:027.8

3.6 R 35

RALPH, [Richard] G[orge]l

The library in education. (Rev. ed.) London, Phoenix House, (1960). 152 p. 19 cm.

Bibliogr. 129-146 p.

2-32

021.3(023) 027.625(023)

027.7(023) 027.8(023)

371.389.1(023)

3.7 EGYÉB KÖNYVTÁRAK

3.7 F 60

FISHER, Eva Lou

A checklist for the organization, operation and evaluation of a company library. [Ed. by the] Special Libraries Association. New York, 1960. 60 p. 23 cm. 3-69

027.6.008(73)(083.13)

4. KÖNYVTÁRÉPÜLET,
BERENDEZÉS,
FELSZERELÉS

4. G 22

GALVIN, Hoyt R[ees] - VAN EUREN, Martin

Le bâtiment d'une petite bibliothèque publique. (Paris), Unesco, (1959), 150 p. 1 t. 22 cm.

/Manuels de l'Unesco à l'usage des bibliothèques publiques lo./

3-220

022:027.4(023)

727.8(023)

4.4 GÉPI BERENDEZÉS
ÉS ELJÁRÁSOK,
AUTOMATIZÁLÁS

4.4 N 37

National Physical Laboratory, Symposium, 10. no.

Mechanisation of thought processes. Proceedings of a symposium held at the - - on 24th, 25th, 26th and 27th November 1958. 1-2. vol. Repr. London, Her Majesty's Stat. Off. 1961. 960 p. 2 db.-ban. 23 cm.

3-199

007.52(061.3)

4.42 REPROGRÁFIA

4.42 F 91

FRANK, Otto

Handbuch der Reprographie. 1. Bd. Die Lichtpaustechnik. Stuttgart, Dorotheen-Verl. 1959. 226 p. 22 cm.

3-130

773.7(023)

4.42 F 91

FRANK, Otto

Handbuch der Reprographie. 2. Bd. Die Mikrofilmentechnik. +1-2. Anh. Stuttgart, Dorotheen-Verl. 1961. 336, 31 p. illusztr. 22 cm.

/Ausschuss für wirtschaftliche Verwaltung-Schriftenreihe 241. No./

3-130

778.14(022)

4.42 G 71

Guide to microreproduction equipment.
Ed. by Hubbard W. Ballou. Annapolis, Md.
National Microfilm Assoc. 1959. [5],
438 p. illusztr. 22 cm.
[1.] Suppl. 1960. 237-356 p. illusztr.
/National Micro-News 45. no./
2. Suppl. 1961. 201-264 p. illusztr.
/National Micro-News 51. no./
3-104
778.142(083.8)

4.42 K 45

KIERSKY, Loretta J.
Bibliography on reproduction of docu-
mentary information 1955-1960. Chicago,
National Microfilm Assoc. 1961. [9] lev.
23 cm.
3-100
016:[002:778.14

4.42 S 89

STEINER, Johannes
Fotografieren und Schmalfilmen. Ausge-
wählte Literatur. Hrsg. Deutsche Bücherei,
Leipzig. Leipzig. Verl. für Buch- und
Bibliothekswesen, 1961. 73 p. 22 cm.
/Sonderbibliographien der Deutschen
Bücherei 26./
3-30
019.941:77=30

4.45 LYUKKÁRTYA-TECHNIKA.
GÉPI VÁLOGATÁS

4.45 P 96

Punched card computers. Verifiers
K80-6, K45-5. Operation and maintenance
instruction. Moscow, Mashpriborintorg,
[196?]. 32 p. 1 t. illusztr. 22 cm.
3-76
681.177(085)

4.45 Sz 39

Szcszetno-perforacionnue masinu. Kont-
rol'niki K80-6, K45-6. Insztrukcija po
obszlussivaniju i ékszpluatacii, Moszk-
va, Mashpriborintorg, [196?]. 32 p. 1 t.
illusztr. 22 cm.
3-77
681.177(085)

6.2 ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS

6.2 H 11

HAINES, Helen E[lizabeth]
Living with books. The art of book se-
lection. 2. ed. (8. print.) New York,
Columbia Univ. Press, (1960.) XXIII, 611
p. 24 cm.
/Columbia University studies in lib-
rary service 2. no./
3-202
025.21(022) 028(022)

7. KÖNYVTÁRI ÉS
BIBLIOGRÁFIAI
FELDOLGOZÁS

7. M 68

MILLS, J[ack]
Registration, classification and cata-
loguing. Rev. ed. London, Library Assoc.
1960. 22 p. 26 cm.
/Standing Committee on Education in
Librarianship. Notes for tutors./
4-83
025.3/.4(42)(075.5)

7. R 90

ROVIROSA Y GONZALEZ-QUEVEDO, Dolores
Catalogacion y clasificacion simplifi-
cada para bibliotecas pequenas. ([Ed.]
Biblioteca Nacional "Jose Marti", La Ha-
bana.) La Habana, 1960. 56 p. 22 cm.
/Coleccion manuales tecnicos 2. no./
3-5
025.3/.4(023)

7.1 CÍMLEIRÁS.
CÍMLEIRÁSI SZABÁLYZATOK

7.1 E 17

Édinüe pravila opiszanija proizvedenij
pecsati dlja bibliotecsnuh katalogov.
1. cs. 1. vüp. Opiszanie knig. [Izd.] Bib-
lioteka im. V.I. Lenina, Moszkva. 2. izd.,
iszpr. i dop. Moszkva, 1960. 670 p. 23
cm.
3-134
025.315(47)

7.22 ETO

7.22 D 60

D(ezimal) K(lassifikation)-Auszug. Was-
serfahrzeuge. Schiffbau. Zgest. von Ru-
dolf Guldner, Horst Hummelke. Berlin, Deut-
sche Akad. d. Wissensch. Inst. P. Dokumenta-
tion, 1959. 4, 214 p. 21 cm.
/Bücherei des Dokumentalisten 10./
2-148
025.45:629.12(048.6)

7.22 U 73

Universzal'naja deszjaticsnaja klasszi-
fikacija (UDK). Elektrotehnika i szmezs-
nue voproszü nauki i tehniki. Szoszt.
Central'nüj insztitut naucsno-tehniosesz-
koj informacii elektropromislenosztii i
priborosztroenija, Moszkva. Moszkva, 1961.
132 p. 30 cm.
4-40 4-41
025.45:621.3

7.24 B 61

Библиотечно-библиографическая классификация. Таблицы для научных библиотек. 1. ч. вып. J. Szal'szkoe i lesznoe hozhajsztvo. Szal'szkohozajsztvennue i leuzohozajsztvonnue nauki. (Szoszt. E. I. Szakazs.) [Izd.] Biblioteka im. V. I. Lenina, Moszkva, [1 dr.] Moszkva, 1961. 203 p. 23 cm.

025.49[3K]:63(p03.5)

3-163

7.24 K 58

Klassifikation der Nahrung und Ernährung des Menschen. Bearb. Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Forschungsgemeinschaft der Naturwissenschaftlichen, Technischen und Medizinischen Institute, Institut für Ernährung, Berlin, 1958. V, 54 p. 21 cm.
/Bücherei des Dokumentalisten 9./

2-146

025.46:612.3(083.4)
63/64:025.46(083.4)

7.26 TÁRGYSZÓ - RENDSZER

7.26 F 93

FRICK, Eartha Margaret
Gears list of subject headings. With suggestions for the beginner in subject heading work. 8. ed. New York, Wilson, 1959. 610 p. 26 cm.

025.343.1(75)(083.81)

4-8

7.3 KATALÓGUSOK
KATALÓGUSSZERKESZTÉS ÉS
HASZNÁLAT

7.3 L 45

Leipzig, Deutsche Bücherei
Systematisches und alphabetisches Schlagwortregister der Kataloggruppe "Technik und Handwerk" des neuen Sachkataloges der Deutschen Bücherei, Leipzig. Leipzig, 1961. 24 p. 21 cm.

2-142

025.343.3(43-2.7):62/69(083.86)

7.3 Z 73

ZSAK, D(ora) K(onsztantinovna) - SAMURINA, Sz(af'ja) E(vgen'eva)
Sizsistema katalogov oblasznoj biblioteki. Prakticeszkoe poszobie. [Izd.] Biblioteka im. V. I. Lenina, Moszkva, Moszkovskij Goszudarsztvennij bibliotecnij insztitut, Moszkva. Moszkva, 1961. 90 p. 22 cm.

3-182

025.34:027.53(47)

9.91 M 72

MLADZSOV, Georgi
Rabotata sz obszesztveno-politiceszkata literatura v maszovite biblioteki. Szofija, Nauka i izkusztvo, 1961. 128 p. 20 cm.

2-47

027.52(497.2):028

9.93 MŰSZAKI IRODALOM

9.93 F 92

FREY, Jaroslav
Polytechnická výchova mládeže v lidových knihovnách. /Zkusenosti z práce výzkumné knihovny v Hodonicích/. Praha, 1958. 34 p. 30 cm.
/Metodické materiály. Státní knihovna CSR. Ustřední Vědecko-Metodický Kabinet Knihovnictví./

Soksz.

4-90

028.8:027.625(437)

9.97 IFJUSÁGI IRODALOM

9.97 Z 89

(ZSIVOVA, Zinaida Szemenovna - BAMB, Rozalija Petrovna - LEVINA, Ol'ga Ivanovna)
Bibliografija detszkoi literatury. Ucszbnik dlja sztudentov bibliotecnij insztitutov. Moszkva, Szovetszkaja Roszsziija, 1961. 168 p. 22 cm.
Bibliogr. 165-167.p.

3-39

01:8(024.7)(075.8) 028.5(075.8)

10-11. TÁJÉKOZTATÓ MUNKA

10-11 L 10

LACY, Dan
Freedom and communications. Urbana, Univ. of Illinois Pr. 1961. IX, 93 p. 22 cm.
/Windsor lectures in librarianship, 7. annual./

3-38

07"19"(042) 654.1"19"(042)

10-11 M 92

Les moyens d'information dans les pays en voie de développement. Rapport de l'Unesco à l'Organisation des Nations Unies. Paris, Unesco, 1961. 50 p. 27 cm.
/Études et documents d'information 33. no./

Soksz.

4-32

002(10-77)(047.1)

10.1 ELMÉLETI KÉRDÉSEK.
KUTATOMUNKA

10.1 P 88

POYNTER, F[rederick] N[oel] L[awrence]
Bibliography. Some achievements and
prospects. (Lecture given at Los Ange-
les on April 12th and at Berkeley on
April 18th.) [Chicago], Univ. of Cali-
fornia, 1961. [4], 25 p. 23 cm.

3-83

01(042).

10.2-3 A TÁJÉKOZTATÁS FORMÁI

10.2-3 Z 89

ZSIVOVA, Z(inaida) Sz(emenovna)
Rabota sz bibliograficeszkimi poszo-
bijami v detszkoj biblioteke.[Izd.] Bib-
lioteka im. V. I. Lenina, [Moszkva],
Moszkovszkij Goszudarsztvennij Biblio-
tecsnij Insztitut, [Moszkva]. Moszkva,
1961. 48 p. 22 cm.

3-162

028.8:027.625(47)

10.6 TÁJÉKOZTATÁSI (BIBLIO-
RÁFIAI DOKUMENTÁCIÓS)
KONFERENCIÁK, ÉRTEKEZ-
LETEK

10.6 L 34

Latin American Seminar on Bibliography,
Documentation and Exchange of Publica-
tions

/3. Bibliographical Seminar of Central
America and the Caribbean./ Provi-
sional report. (Transl. by Royer and Ro-
ger Inc. for the National Science Foun-
dation.) Mexico City, 1960. [2], 17 p.
22 cm.

Soksz.

3-44

002(8=6)(061.3.053.3)
01(8=6)(061.3.053.3)
024.68(8=6)(061.3.053.3)

10.9 BIBLIOGRÁFIAI ÉS DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONTOK

10.9 C 24

COLLISON, Robert L[ewis] Wright]
Bibliographical services throughout
the world 1950-59. (Paris), Unesco,
(1961). 228 p. 21 cm.
/Unesco bibliographical handbooks 9./
2-53 2-152 2-153

01(10) "1957"(047.1)

10.9 C 24

COLLISON, R[obert] L[ewis] Wright]
Les services bibliographiques dans le
monde. [Ed. par United Nations Educatio-
nal, Scientific and Cultural Organiza-
tion.] Paris, Unesco. 28 cm.

3. rapport annuel. 1953-1954. 1956. 97
p.
4. rapport annuel. 1954-1955. 1958. 150
p.
5. rapport annuel. 1956. 1958. 194 p.
Soksz. 4-116

01(10)047.1(058)

10.92 NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI ÉS
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONTOK

10.92 M 84

MONOSZON, E. I.
Educational information services in
the U.S.S.R. Paris, Unesco, 1958. 11 p.
28 cm.
/Education abstracts 10. vol. 1. no./
Soksz.

4-20

002.63(46):37(083.8)

11.2 (ÁLTALÁNOS) NEMZETI
BIBLIOGRÁFIAK ÉS DOKUMEN-
TÁCIÓS KIADVANYOK

11.2 S 68

SMITS, Rudolf
Serial publications of the Soviet Uni-
on 1939-1957. A bibliographic checklist.
[Ed. by] The Library of Congress,
Washington, Washington, 1958. 459 p. 29
cm.

4-14

018.11(73-81):05/07(47-82)

11.31 TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

11.31 E 17

Education des adultes et utilisation
des loisirs en Tchecoslovaquie. Paris,
Unesco, 1959. 15 p. 28 cm.
/Revue analytique de l'éducation 11.
vol. 3. no./

4-15

016:[374.2:331.845(437)

11.31 T 61

An international bibliography of tech-
nical and vocational education. Paris,
Unesco, 1959. 72 p. 28 cm.
/Educational studies and documents
31. no./
Soksz.

4-26

016:373.6/9

11.34 A 28

Agricultural documentation. The responsibilities of libraries and information services. Project No. 6/15 /FATIS/. Publ. by the European Productivity Agency, Organisation for European Economic Co-operation. (Paris, 1961.) 77 p. 24 cm.

/Documentation in food and agriculture 35./
Soksz.

002:63(047) 027.6:63(047)

3-128

11.36 MŰVÉSZET. IRODALOM.
NYELVTUDOMÁNY

11.36 S 99

SVOBODA, Karel
Bibliografie českých a slovenských prací o antice za léta 1901-1950. [Publ.] Státní knihovna ČSSR - Národní knihovna, Praha, Praha, 1961. 140 p. 21 cm.
/Bibliografický Katalog ČSSR. České knihy 1961. 4. zvl. seš./

016:47(437)
016:87(437)

2-52

11.4 AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIÁK

A Könyvtártudományi szakkönyvtár a külföldi bibliográfiákat válogatva gyűjti. (A Magyarországon megjelenteket teljességre törekedve). Az alábbiakban néhány külföldi ajánló bibliográfiát sorolunk fel; a kérdéssel foglalkozó könyvtárosoknak tipológiai szempontból nyújthat hasznos e bibliográfiák tanulmányozása.

ABENDROTH, Arthur
Sponsenden Formen. Eine empfehlende Bibliographie. Leipzig, Verl. für Buch- und Bibliothekswesen, 1959. 70 p. illus. 21 cm.
/Sonderbibliographien der Deutschen Bücherei 15./

019.941:621.91.C7

2-18

11.7 H 95

Alexander von Humboldt. Bibliographie seiner ab 1860 in deutscher Sprache herausgegebenen Werke und der seit 1900 erschienenen Veröffentlichungen über ihn. Hrsg. von der Deutschen Bücherei, Leipzig, 1959. 47 p. 27 cm.
/Sonderbibliographien der Deutschen Bücherei 16. No./

4-37

012 Humboldt "1860/1959"=30
016:92 Humboldt "1900/1959"=30

Dictatura proletariatului. Bibliografie de recomandare. [Ed.] Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R., Bucuresti. Bucuresti, 1961. 132 p. 21 cm.
Soksz.

2-107

019.922:321.8=590

DOLLINGER, Alfred
Schweisstechnik. Schweißen, Schneiden, Löten und Metallspritzen. Eine empfehlende Bibliographie. Leipzig, Verl. für Buch- und Bibliothekswesen, 1958. 138 p. illus. 21 cm.
/Sonderbibliographien der Deutschen Bücherei 12./

2-73

621.791 019.941:621.791

GENTZSCH, Gerhard
Umformtechnik. /Blecbearbeitung, Schmieden, Fließpressen/. Verfahren Maschinen, Werkzeuge. Eine empfehlende Bibliographie. Leipzig, Verl. für Buch- und Bibliothekswesen, 1959. 160 p. 21 cm.

/Sonderbibliographien der Deutschen Bücherei 19./

2-80

019.941:621.96/.99

GÖRLITZ, Certy - GÖRLITZ, Helmut
Sozialistische Umgestaltung in der Landwirtschaft. Ein empfehlendes Literaturverzeichnis. Leipzig, Verl. für Buch- und Bibliothekswesen, 1960. 56 p. 21 cm.
/Sonderbibliographien der Deutschen Bücherei 24./

2-77

019.941:63[3K]

KELLER, Dean [Howard]
An index to plays in a selected list of periodicals. Kent, O. State Univ. Libr. 1960. 66 p. 28 cm.
/Aspects of librarianship 25. no. /
Soksz.

4-35

014.3:8-2(771-81)

PONOMAREVA, Z(inaida) V(aszil'evna) -
CSEKNŰH, Z(oja) A(lekszeevna)

Tádzsikszkaja literatura. Rekomenda-
tel'nij ukazatel'. [Izd.] Biblioteka im.
V.I. Lenina, [Moszkva], Goszudarsztven-
naja Reszpublikanszkaja Biblioteka Tadž-
sikszkoj SzSzR im. Pirdouszi, [Düsam-
be.] Moszkva 1961. 148 p. 22 cm.

019.922:891.55(584.5)=82

3-161

CSIZSKOVA, G. I. - KOZLOVA, A.V.

Ucseбно-pedagogicseszskaja literatura.
Kartograficseszskaja produkcija. Ucseb-
poszobie. Moszkva, Izd. Centroszojuza,
1961. 52 p. 20 cm.

/Tovarovedenie knizsnüh tovarov 5.
vúp./

2-151

655.567:37(47)(083.85)

655.567:912(47)(083.85)

RÜCKERT, Ernst - KLEEBERG, Heinz

[Fünfundzwanzig] 25 Jahre Krebsfor-
schung im deutschsprachigen Schrifttum.
Eine Auswahl von Buch- und Zeitschrif-
ten-literatur aus den Jahren 1931-1955.
Berlin, Verl. Volk und Gesundheit, 1961.
XII, 799 p. 24 cm.

/Sonderbibliographien der Deutschen
Bücherei 25./

3-173

016:616-006.6"1931/1955"=30

13.3 Sz 90

Szovetszkaja peccat' v dokumentah.(Pod-
got. Otdel propagandü i agitacii Cen-
tral'nogo Komiteta KPSzSz.) Moszkva, Gosz-
politizdat, 1961. 560 p. 21 cm.

I. Kommunistsicseszskaja Partija Szov-
etszkogo Szozuja

2-105

07(47)(093)

SCHULZE, Walter - MÜLLER, Kurt

Beton. Paustoff unserer Zeit. Eine bib-
liographische Einführung in die Technolo-
gie. Leipzig, Verl. für Buch- und Biblio-
thekswesen, 1960. 55 p. 21 cm.

/Sonderbibliographien der Deutschen
Bücherei 22./

2-78

666.97 019.941:666.97

WEICKERT, Friedrich

Energie-technik. Eine empfehlende Bib-
liographie. Leipzig, Verl. für Buch- und
Bibliothekswesen, 1959. 100 p. illustr.
21 cm.

/Sonderbibliographien der Deutschen
Bücherei 18./

2-79

019.941:620.4:620.9

019.941:621.31

11.92 ALL NEMZETI MÁSODFOKU
BIBLIOGR

11.92 M 60

MEYRIAT, Jean

Etude des bibliographies courantes des
publications officielles nationales. -
A study of current bibliographies of na-
tional official publications. Guide som-
maire et inventaire. Prép. par le Comi-
té International pour la Documentation
des Sciences Sociales. Réd. - - - (Pa-
ris), Unesco, (1958). 260 p. 22 cm.

/Unesco bibliographical handbooks. -
Manuels bibliographiques de l'Unesco 7./

3-237

016:025.173.4(10)

13.4 KONYVKERESKEDELEM

13.4 K 99

KUZNECOV, A(ndrej) P(etrovics) - SURKA-
LIN, A(lekszej) V(aszil'evics)

Ekonomika szovetszkaj knizsnoj tor-
govli. Moszkva, "Iszkussztvo", 1961.
132 p. 20 cm.

2-44

655.41(47)

13.4 F 94

PSENSZKIJ, A(lekszandr) I(szaevics)

Aktivnüc formü razprosztranenija kni-
gi. Moszkva, Iszkussztvo, 1961. 64 p.
20 cm.

2-46

655.56(47)(04)

13.5 BIBLIOPLIA
EXLIBRIS

13.5 K 12

Výstava z knizního díla Methoda Kalá-
ba. Usporádaná Národním Muzeem v Praze
v Slavnostním sále Muzea Knihy ... ve
Zdare nad Sáazavou. Praha, Národní Mu-
zeum, 1960. 44 p. 20 cm.

Orosz, angol és német kiv.

2-48

92 Kaláb

094.1(437)(061.4)

13.82 L 63

LEWIS, Benjamin M[organ]
An introduction to American magazines
1800-1810. [Ann Arbor, Michigan], 1961.
VIII, 77 p. 21 cm.
/University of Michigan, Department of
Library Science Studies 5./
Soksz.

2-43

o5(73)"180"(o91)

14.16 SZAKSZÓTÁRAK

14.16 L 47

LEMAITRE, Henri - THOMPSON, Anthony
Vocabularium bibliothecarii. English,
French, German. Begun by Henri Lemaître,
rev. and enl. by Anthony Thompson. (2.
impr.) (Paris), Unesco, (1954). 295 p.
22 cm.

Suppl. 1958. Compil. by Anthony Thomp-
son. (Paris), Unesco, (1958). 79 p. 22
cm.

/Unesco bibliographical handbooks. -
Manuels bibliographiques de l'Unesco 2./
3-222

o2(o38)=oo o38:o2=oo
o25.45:o2(o38) 413.164:o2=oo

14.16 W 13

WAGNER, Frank S. Jr.
A dictionary of documentation terms.
[Ed.] Celanese Corporation of America.
Clarkwood, Tex. 1959. [1], 31,[5] p.22
cm.

Soksz. 3-151

oo2(o38)=2o o38:oo2=2o

14.4 B 98

BÜLINSZKIJ, K(onsztantin) I(akinfovics) -
ZSILIN, A(lekszandr) N(ikolaevics)
Szpravocsnaja kniga korrektoza. Moszk-
va, Iszkuszszto, 1960. 544 p. 23 cm.
3-113

655.255(47)(o22)

14.4 I, 66

LIHTENSTEJN, E(fim) Sz(emenovics) - SZI-
KORSZKIJ, N(ikolaj) M(ihajlovics) - UR-
NOV, M(ihail) V(aszil'evics)

Teorija i praktika redaktirovanija kni-
gi. Uceb. dlja redaktorszkih fakul'tetov
i fakul'tetov zsurnalisztiki vuzov
SzSzSzR. Moszkva, Vűszsaja Skola, 1961.
383 p. 22 cm.

Bibliogr. 363-368.p.

655.5(075.8)

3-153

MEGJELENT

a magyar hirlapok könyvtári vonatko-
zásu cikkeit feldolgozó kiadvány, a

KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÓ

A MAGYAR HIRLAPOK CIKKEIRŐL

1962. 1. félévi összesített száma.

Tartalmaz közel 400 hirlapcikk cimle-
írását és a könyvtárak hirdóinak tar-
talomjegyzékét.

Kérésre az érdeklődőknek díjmentesen
megküldjük.

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

1962 4 sz

Kiadja a Könyvtártudományi és Módszertani Központ

F.k.: Barabási Rezső

Szerkeszti: Bóday Pál

1962. július 31.

Példányszám: 900 Terjedelm: 4 A5 iv

Készült a KMK házi sokszorosítójában

(Bp. VIII. Múzeum u.3.)

14.2 ROVIDÍTÉSEK

14.2 B 69

BLUVSTEJN, V(il'gel'm) O(szipovics)
Szlovar' nemeckih szokrascsenij. Moszkva,
Gosz.izd. inoszttransz i nacional'nűh
szlovaraj, 1958. 442 p. 17 cm.

1-4

430-18-321.1=82 411.8-321.1=30=82

